

18373

CARTE DE CETIRE

pentru scólele populari ro-
mâne greco-orientali,

de

Zacharia Boiu,

Parochu la biseric'a gr. or. din cetate in Sabiiu, Professore
la Institutulu archidiecesanu pedagogico-teologicu.

Partea a dóu'a.

—>>>—<<<—

Sabiiu,

editur'a sî tipariulu tipografiei archidiecesane,

1869.

PREFATIA.

Carticic'a acést'a, împreuna cu alte trei carticele, cari cuprindu „Elemente de Geografia, Istoria și Cunoscinti'a naturei,“ dupa planulu originalu alu autorelui erá se formeze partea a dóu'a a „Cărtiei de cetire,“ a cărei parte prima amu edatu in anulu 1865, și astfelu se incheie acea trilogia pentru invetiarea limbei materne și a cunoscintieloru reali neaperatu trebuincióse, ce incepusem inca la anulu 1862 cu edarea unui Abecedariu. Facendu-mi-se in sa din partea Inaltului Inspectoratu Supremu archidiecešanu alu scóleloru nóstre onorific'a provocare, a adaptá cartea acést'a dupa noulu planu prescisu prin legeadietale 38 din anulu 1868, acést'a adaptare acum, dupace mai multu decâtu jumetate cartea esise de sub tésu, nu mi-a mai fostu cu potintia a o face pe deplinu. Cu tóte acestea speru, ca cartea va satisface trebuintieloru presinti atâtu in cele geografice și istorice, câtu și in cele istorico-naturali ale scóleloru nóstre populari, panacandu la o nóua editiune eventuale va poté aflá elementulu patrioticu atâtu in Geografia, câtu și in Istoria mai multu consideratiunea receruta.

Carticic'a acést'a dar la inceputu n'a fostu destinata a face de sine unu ce intregu, ci erá se fia numai un'a din cele patru sectiuni ale unei cărți; și numai inteli-tórea trebuintia, aretata mai susu, m'a potutu indemná, a o edá cá carticicia independinte, sciindu, ca cá atare nu póte satisface pe deplinu recerintieloru acelor-a, căror-a cá parte dintr'unu ce intregu speramu ca va satisface.

Astfelu schimbandu in modu corespundiatóriu titulele celoru trei sectiuni numite mai susu, titlulu originale l'amu pastratu numai pentru sectiunea acést'a, carea la o editiune nóua eventuale speru a o poté amplificá intru atât'a, încátu se póta figurá cá partea II a Cărtiei mele de cetire, a cărei prim'a parte se afla dejá in mánile multor-a din elevii scóleloru nóstre populari și capitali.

Unic'a dorintia, ce amu și la publicarea acestei carticele, este, cá ea și in form'a acést'a se corespunda câtu de câtu destinatiunei seles, și se contribuiésca și ea in parte-si ce-va la prosperarea invetiamentulu in scólele nóstre.

Sabiiu la Rosalie 1869.

Autorele.

Registrulu materiilor.

	Pagin'a
1. Tatalu nostru	1.
2. Imnu càtra Angerulu pazitoriu	2.
3. Zidulu celu minunatu	3.
4. Sentintie din S. Scriptura.	3.
5. Resaritulu sórelui	5.
6. Rogaciunea pruncului	5.
7. Din invetiaturile betrànului Tovia	8.
8. Psalmulu 46. in versuri	10.
9. Claudiu càtra fiulu seu Ioanu	12.
10. O inima de fiica	15.
11. Unu visu la anulu nou	18.
12. Iubire fiiesca	19.
13. Sentintie din S. Scriptura	22.
14. Miór'a	22.
15. Iubire de mama	27.
16. Tatalu sî cei siese copii	28.
17. Càntu de leaganu	30.
18. Svatulu unei mame càtra fiia-sea etc.	32.
19. Antaietatea virtutiei	34.
20. Cainti'a	38.
21. Tinerulu indreptatu	40.
22. Cartea vietiei	43.
23. Sórele sî curcubeulu.	44.
24. Lumea	45.
25. Laditi'a lui Domnedieu	45.
26. Comór'a	47.

	Pagin'a
27. Seraculu fericitu	50.
28. Secerisiulu	52.
29. Nóptea Pasciloru	53.
30. Cei trei amici	56.
31. Cei doi prietini	57.
32. Sentintie din S. Scriptura	58.
33. De modulu intru invetiatura	59.
34. Tieranulu sî ochielarii	62.
35. Omulu frumosu	62.
36. Trei tineri iubitori de 'nvetiatura	64.
37. Iubire de dreptate	66.
38. Sentintie din S. Scriptura	68.
39. Regele Fridericu cu vecinu-seu	69.
40. Rabdarea	71.
41. Sentintie din S. Scriptura	72.
42. O cersitóre	73.
43. Maiestria de a te inavuti	75.
44. Cei doi lucratori	83.
45. Nevoiasiulu	84.
46. Lupulu sî cuculu	85.
47. Leulu betranu sî animalele etc.	86.
48. Lupulu in dóga de mórte	87.
49. Aculu	89.
50. Sentintie din S. Scriptura	92.
51. Domni'a Ta	94.
52. Scumpulu séu avarulu	95.
53. Bolnavulu vindecatu	96.
54. Iepurele desperatu	100.

	Pagin'a
55. Sabi'a lui Damocle	191.
56. *) Mortalitatea ómeniloru	101.
57. Nestatornici'a lucruriloru pamentesci	102.
58. **) Svatuire sî imbarbatare	104.
59. Alaiulu unui cersîtoriu	105.
60. Cãlile Provedin'tiei	105.
61. Rogaciune	108.
62. Iubirea crestin'esca	109.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

---

*) Din eróre 55.—**) Din eróre 56; asemenea numerulu pieseloru urmatóre este a se pune totu cu unulu mai multu.

Sectiunea antai'a.

Din vieti'a religioasa si morala.

1. Tatalu nostru.

1. Tatalu nostru, care 'n ceruri
Locuiesci in stralucire,
Santu-Ti nume fia 'n veacuri,
Pretotindeni in simltre.
2. Vin' a Ta imperatia
Intre noi si-ala Teu cuventu,
Toti plinesca-Ti voi'a Tie,
Cum in ceru, si pe pamentu.
3. Da-ne asta-di, indurate
Domne ! pana spre nutrire;
Ierta multele pecate,
Te rogamu cu umilire,
4. Cum si noi, cerescu Parinte,
— Numai fia mil'a Ta —
Kapte rele ori cuvinte
Altoru omeni le-omu iertá.
5. Da potere 'n slabiciune,
Si pazesce-ne mereu,

De ispita, 'nsielaciune;—
Fà, se fimu scapati de reu.

6. Dupa care rogaciune,
Dulce Tata! Te marimu,
Si sfarsindu, cu plecaciune:
Aminu! Fia! g'lasuimu.

Din „fó'a pentru minte“ etc.

2. Imnu càtra Angerulu pazitoriu.

1. O dulce àngeru, care sbori
    Si privighiezi pe lângã mine!
Tu, ce me 'ngàni diu'a eu flori,
    Si nóptea cu ceresci lumine;
2. Tu, ce in taina mi sioptesci,
    Sa fiu cu minte, cu blandetie,
Si cá unu frate bunu pazesci
    A mele slabe tineretie;
3. Tie me 'nchinu, àngerulu meu,
    Me 'nchinu cu sufletu de iubire,
Càci esti tramisu de Domnedieu,
    Se luminezi a mea simtìre.

Vas. Alexandri.

3. Zidulu celu minunatu.

Intr' unu tempu de resbelu locuitori unei case la tíera erau in mare grija si spaima. Càci armat'a irimica erá in apropiare, si 'n totu minutulu ei puteau fi batuti, pradati, ba chiaru si omoriti. De aceea tóta nóptea nu 'nchisera ochii, ci statura

rogandu-se lui Domnedieu pentru scapare. Bunic'a betrána diceá între altele în rogaciunea sa: „Dómne, ingradesce-ne cu zidu de cátra inimizii nostri, cá se scapámu nevatemati din mánile loro“. Fiiulu eii, ori cátu erá de îngrijitu sí întristatu, totusi d'abiá se potú retiné dela unu surisu, audíndu rogaciunea acést'a. Intr' aceea nóptea trecú în pace, sí dimi- néti'a eata în adevéru unu zidu împregiurulu casei ! Nóptea adeca ninsese fórté tare, sí batédu ventulu, acest'a gramadise împregiurulu casei néu'a cá unu zidu, asiá încátu cascior'a loro remasese nevedinta sí necalcata de inimici. Atunci toti impletecira má- nile sí cu lacrimi de bucuria multiamira lui Dom- nedieu; ear betran'a díse: Vedeti acum, iubítii mei, ca

Celu-ce spera 'n Domnedieu,
E feritu de orice reu.

Chr. Schmid.

4. Sentintie din Sánt'a Scriptura.

АиВиФрїка лѣи Домнезеѣ!

1. Феричитѣ бърватѣл, кареле п'аѣ ѣтѣлатѣ в сватѣлѣ некредичиошлор, шї дн каеа пѣкътошлор п'а стетѣтѣ, шї не скавѣл перзѣторлор п'а шеэѣтѣ. Чи дн леѣеа Домпѣлѣи воиа лѣи, шї дн леѣеа Лѣи ва кѣѣета зїѣа шї ноптеа. Шї ва фї ка ѣнѣ номѣ ре- сѣдїтѣ лѣпгѣ ісвóреле апелорѣ, кареле родѣл сеѣ ва да дн времеа сеа, шї фрѣнза лѣи пѣ ва кѣдѣ, шї тóте, орїкѣте ва фаче, ворѣспорї. Псалмѣ 1. в. 1—3.

2. Богації аѣ серъчїтѣ ши аѣ фльмжнзїтѣ;
еаръ чеї че кавтъ пре Домнѣл, нѣ се ворѣ ліусї де
тотѣ віпеле. Псалмѣ 33, версѣ 11.—

3. Ферїчїтѣ бърватѣл, кареле се теме де Дом-
нѣл, дптрѣ поръпчїле лѣї ва вої фѣрте. Потерпїкъ
не пѣмжнтѣ ва фї сепжнца лѣї; неатѣл дрепцїлор
се ва віпекѣвжнта. Мърїре ши богъдїѣ дп каса лѣї,
дрептатеа лѣї ретъне дп веакѣл веакѣлѣї. Псалмѣ
III, в. 1—3.

4. Дпчепереа дпцелепчїзнеї есте фріка Дом-
нѣлѣї, ши кѣпосчїнцѣ възѣ есте тѣтѣрор челор че
о факѣ пре еа. Пїлделе лѣї Соломонѣ, к. 1, ст. 7.

5. Сѣършїтѣл а тотѣ кѣвжнтѣл авзї-лѣ: Те-
ме-те де Домнезеѣ ши поръпчїле Лѣї Ле пѣзесче;
кѣ ачеаста есте даторїѣ тотѣ ѡтѣл. Еклес. лѣї Со-
ломонѣ, к. 12, в. 13.

6. Дп тѣте зїмеле, фїївле, адѣ-цї амїнте
де Домнѣл Домнезеѣл пострѣ, ши кѣ воїа нѣ пѣ-
кѣтѣї ши нѣ кѣлка поръпчїле лѣї, ши дп тѣте зїмеле
віедеї тале фѣ дрептате, ши нѣ зтѣла не кѣліле
недрептѣдїї. Товїе к. 4. ст. 5.

7. Рѣдъчїна дпцелепчїзнеї есте а се теме
де Домнѣл, ши ратѣрїле еїї лѣпцїме де зїле. Дпц.
лѣї, Сїр. 1, 20. Дп тѣтѣ віеца та їзвесче пре Дом-
незеѣ ши-Лѣ кїама пре Елѣ дптрѣ тѣптѣрїеа та. Дпц.
лѣї Сїрахѣ 13, 18.

5. Resaritul sórelui.

1. *Diorile c andu se arata,
Stelele se risipescu,
N optea fuge spaimentata,
Umbrele-i se nimicescu.*
2. *Radie vii, schinteiator e
Spargu tariile ceresci :
Se ivesce m andrulu sóre
Cu poteri domnedieesci !*
3. *Totulu se insufletiesce
S i in ceru s i pe pamentu,
S i in totulu predomnesce
Unu spiritu maretiu s i s antu.*
4. *Paserile c anta,
Frundiile sioptescu,
Cea mai mica pl anta
Simte-unu daru cerescu.*
5. *Florile respira
R ou'a scuturandu,
S i lumea se mira
Cerulu laudandu.*
6. *In estasu s i in uimire
Leganatu, sufletulu meu
Striga : „T e-Ti dau marire
Preapoternicu Domnedieu !“*
Georgiu Sionu.

6. Rogaciunea pruncului.

1. *Parinte, c arui tat'a se 'nchina,
Si toti Te chiama, genunchi plecandu,*

De-alu cărui nume maritu si blandu
A mamei fronte umilu se 'nelina!

2. Dicu, ca estu sóre stralucitoriu
E jocuri'a poterei Tale,
Ca sub picioru-Ti e 'n a lui cale
Candela de-auru luminatoriu.
3. Dicu, ea Tu singuru faci a se nasce
Mici paserele, ce cânta, sboru,
Lasi copilasii cu mam'a loru,
Le dai unu sufletu, a Te cunoşce.
4. Dicu, că Tu singuru semeni cu flori
Livede, vale, câmpuri, gradine,
Tu faci verdéti'a, si fàra Tine
Aru fi toti pomii neroditori.
5. La daruri multe, l'a Ta 'ndurare
Totu universulu este chiamatu :
Nici miculu vierme nu e uitatu
La alu naturei ospetiu prea mare.
6. Livadea pasce mielulu plapandu,
La muguru edulu veselu s'acatia,
Puii la closica a ciupí 'nvétia,
Fugu gandaceii nutretiu cantandu.
7. Vrabí'a sbóra si ciuguleşce,
Preste ogóre paseri se punu,
Nutretiu porumbii loru i-si adunu,
Prunculu la mà'-sea strinsu se lipesce.

8. Alu Teu sântu nume se-lu preamarimu
 Sî dimineati'a, la prândiu sî 'n séra:
 Se faci pamentulu se ne resara
 Nutretiulu lumei,—toti sa traimu.
9. Dómne ! dar gur'a-mi slabu ganganesce
 Nume de ângeri prea inaltiatu!—
 Sî-unu copilu póte fi ascultatu
 In ceat'a 'nalta, ce Te maresce.
10. Dicu, ca Ti place bine-a priimí
 Urári aduse dela pruncía
 Pentru acea nevinovatía,
 Ce are prunculu, fâra a scí.
11. De-acolo déca bine priimesci
 Nevinovat'a nóstra chiamare,
 Eu Ti voiu cere fâra 'ncetare,
 Lips'a la tóte cá se 'mplinesci.
12. Dómne! Tu apa dà la isvóre,
 La paseri pene spre a sborá,
 Si la mielu lapte si lân'a sea,
 Si la campia róua, recóre.
13. Dà, Dómne ! pânea la cersítoriu,
 La bolnavi dà-le 'nsanatosiare,
 La cei prinsi, Dómne ! dà-le scapare
 La orfani dà-le Tu ajutoriu.
14. La bunulu tata casa ticnita,
 Copii cu minte, ascultatori,

Si 'n mine, Sânto! sa te cobori!
Sa fia mam'a prea fericita!

15. Mitutelu astfelu se fiu si eu,
Cá copilasiulu de la icóna,
Ce ride mâ'-sei si cere chrana,
Si tat'a lu are de Domnedieu.
16. In mine pune sânt'a dreptate
Si adeverulu pe buz'a mea ,
Si 'ntr'alu meu sufletu cându vei cautá,
Se vedi, Parinte! totu bunatate.
17. Precum se urca tamái'a 'n susu,
Naltie-se rug'a-mi pâna la tine!
Dà lumiei pace, la dusmani bine,
Si tóte mérga, præcum le-ai pusu!

Ioann Eliade.

7. Din invetiaturile betrännlui Tovia câtra fiulu seu.

ΑΝ ΤΟΑΤΕ ΖΙΛΕΛΕ, ΦΙΪΔΛΕ, ΑΔΥ-ΥΪ ΑΜΙΝΤΕ ΔΕ ΔΟΜ-
ΝΔΛ ΔΥΜΝΕΞΕΔΛ ΝΟΣΤΡΥ, ΣΙ ΚΥ ΒΟΙΑ ΝΥ ΠΥΚΥΤΥΔΙ,
ΣΙ ΝΥ ΚΥΛΑΚΑ ΠΟΡΘΗΝΥΙΛΕ ΔΥΪ, ΣΙ ΑΝ ΤΟΑΤΕ ΖΙΛΕΛΕ
ΒΙΕΥΕΪ ΤΑΛΕ ΦΥ ΔΡΕΠΤΑΤΕ, ΣΙ ΝΥ ΘΜΕΛΑ ΠΕ ΚΥΛΙΛΕ
ΝΕΔΡΕΠΤΥΥΪΪ. ΚΥ ΔΕ ΒΕΪ ΦΑΥΕ ΤΥ ΑΔΕΒΥΡΥΔΛ, ΚΥ ΣΠΟΡΙΘ
ΒΟΡΘ ΦΙ ΥΙΕ ΚΥΛΙΛΕ ΤΑΛΕ ΑΝΤΡΥ ΦΑΠΤΕΛΕ ΤΑΛΕ, ΣΙ
ΤΥΤΥΡΟΡ ΤΕΛΟΡ ΤΕ ΦΑΚΥ ΔΡΕΠΤΑΤΕ. ΔΙΝ ΤΕΛΕ ΤΕ ΔΪ ΤΥ,
ΦΥ ΜΙΛΟΣΤΕΝΙΥ, ΣΙ ΣΥ ΝΥ ΠΙΣΜΥΙΑΣΚΥ ΟΚΙΔΛ ΤΕΘ,
ΚΥΝΔ ΦΑΥΕ ΜΙΛΟΣΤΕΝΙΥ; ΣΥ ΝΥ-ΥΪ ΑΝΤΟΡΥΪ ΦΑΥΑ

ТА ДЕ КЪТЪЗ НИЧІ ДНѢ СЪРАКѢ, ШІ ДЕ КЪТЪЗ ТІНЕ
 НЪ-ШІ ВА АНТОАРЧЕ ДОМНЕЗЕѢ ФАЦА СА. ДЪПЪЗ КЪТѢ
 ДЕ МЪЛЪТЪЗ АВЕРЕ АІ, ФЪ МІЛОСТЕНИЪ; ДЕ АІ МЪЛЪТѢ,
 МЪЛЪТѢ ДЪ; ДЕ АІ ПЪЦІНѢ, ДЪПЪЗ КЪТѢ АІ ДЕ ПЪ-
 ЦІНѢ, НЪ ТЕ СФІІ А ФАЧЕ МІЛОСТЕНИЪ. КЪ КОМОАРЪ
 БЪНЪЗ АГОНИСЕШІ ЦІЕ ЛА ЗІДА ЧЕА ДЕ ЛІПЪЗ. КЪ МІ-
 ЛОСТЕНІА ДІН МОАРТЕ ІСЪЗВЕЩЕ, ШІ НЪ ЛАСЪ ПРЕ ОМѢ
 СЪ АНТРЕ АНТЪРЪ АНТЪДНЕРЕК. КЪ БЪНѢ ДАРѢ ЄСТЕ
 МІЛОСТЕНІА ТЪТЪРОР, ЧЕЛОР ЧЕ О ФАКѢ ПРЕ ЄА, АНА-
 ІНТЕА ЧЕЛЪІ ПРЕАНАЛЪТѢ. . . ПЛАТА ФІЕЩЕ КЪРЪІ
 ОМѢ, КАРЕ ЦІ-АѢ ЛЪКРАТѢ ЦІЕ, СЪ НЪ РЕМЪНЪЗ ПРЕСТЕ
 НОВАПТЕ ЛА ТІНЕ, ЧІ О ДЪ АНДАТЪ, ШІ ДЕ ВЕІ СЛЪЖІ
 ЛЪІ ДЪМНЕЗЕѢ, ЦІ СЕ ВА РЕСПЪЗТІ. ІА-ЦІ АМІНТЕ,
 ФІІДЛЕ, АНТЪРЪ ТОВАТЕ ЛЪКРЪРІЛЕ ТАЛЕ, ШІ ФІІ АНЦЕ-
 ЛЕПТѢ АНТЪРЪ ТОВАТЪ ПЕТРЕЧЕРЕА ТА. ШІ ЧЕ ДРЕЩІ ТЪ,
 НІМЕНДІ СЪ НЪ ФАЧІ. ВІНѢ, КЪТѢ СЪ ТЕ АМВЕЦІ,
 СЪ НЪ ВЕІ, ШІ СЪ НЪ МЕАРГЪЗ КЪ ТІНЕ АН КАЛЕА ТА
 БЕЦІА. ДІН ПЪНЕА ТА ДЪ ЧЕЛЪІ ФЛЪМЖНДѢ, ШІ ДІНЕ
 ХАІНЕЛЕ ТАЛЕ ЧЕЛОР ГОЛІ; ТОТѢ ЧЕ ПРІСОСЕЩЕ ЦІЕ, ФЪ
 МІЛОСТЕНИЪ, ШІ СЪ НЪ ПІСМЪІАСКЪ ОКІЪЛ ТЪѢ, КЪНДѢ
 ФАЧІ МІЛОСТЕНИЪ. ПЪНЕ ПЪНІЛЕ ТАЛЕ ПРЕСТЕ МОРМЖНТЪЛ
 АРЕПЦІЛОР, ШІ НЪ ДА ЧЕЛОР ПЪКЪЗТОВІ. ЄВАТѢ ДЕЛА
 ТОТѢ АНЦЕЛЕПТЪЛ ЧЕРЕ, ШІ НИЧІ ОДАТЪ СЪ НЪ ЛА-
 ПЕЖІ ЄВАТЪЛ ЧЕЛ ДЕ ФОЛОСѢ. ШІ АН ТОВАТЪ ВРЕМЕА
 ВІНЕКЪВІНТЕАЗЪ ПРЕ ДОМНЪЛ ДЪМНЕЗЕЪЛ ТЪѢ, ШІ ЧЕРЕ
 ДЕЛА ЄА, КА СЪ СЕ АНДРЕПТЕЖЕ КЪЛІЛЕ ТАЛЕ, ШІ ТОВАТЕ
 КЪРЪРІЛЕ ТАЛЕ ШІ ЄВАТЪРІЛЕ ТАЛЕ ВОР ЄПОРІ; КЪ ТОВАТЕ
 НЕАМЪРІЛЕ НЪ АЪ ЄВАТѢ, ЧІ АНЪШІ ДОМНЪЛ ДЪ

ТОАТЕ БЪНЗТЪЦІЛЕ, ШІ ОРІ ПРЕ КАРЕЛЕ ВРЕА, СМЕРЕЩЕ,
 ПРЕКЪМ ВРЕА. ШІ АКЪМ ФІІДЛЕ ЦІНЕ АМІНТЕ ПОРЪНЧІЛЕ
 МЕЛЕ, ШІ СЪ НЪ СЕ СТЕАРГЪ ДІН ІНІМА ТА . . ШІ НЪ
 ТЕ ТЕМЕ, ФІІДЛЕ, ПЕНТРЪ КЪ АМЪ СЪРЪЧІТЪ; А І ТЪ
 МЪЛТЪ, ДЕ ТЕ ВЕІ ТЕМЕ ДЕ ДЪМНЕХЕЪ, ШІ
 ТЕ ВЕІ ДЕ ПЪРТА ДЕ ТОТЪ ПЪКАТЪЛ.

Tovia capu 5.

8. Psalmulu 46.

ЛІМБЕЛЕ СЪ САЛТЕ
 КЪ КЪНТЕЧЕ 'НАЛТЕ,
 СЪ СТРИЦЕ 'Н ТЪРІЗ
 ГЛОЕЪ ДЕ БЪКЪРІЗ.
 ДЪВЪДЪНДЪ ПРЕ ДОМНА

СЪ КАНТЕ ТОТЪ ОМВА

• ДОМНА СЕТЕ ТАРЕ,
 СЕТЕ 'МПЪРАТЪ МАРЕ
 ПРЕТЕ ТОТ ПЪМЪНТЪЛ
 ШІ-ШІ ЦІНЕ КЪКЪНТЪЛ.
 СЪНЕС-НІ-АЪ ГЛОАТЕ
 ШІ ЛІМБЕЛЕ ТОАТЕ,
 ДЕ НІ-СЪ СЪК ПІЧІОАРЕ
 ЛІМБІ ДЕ ПРЕ СЪК СОАРЕ.

АЛЕС-ШІ-АЪ ШІЕ
 ПАРТЕ ДЕ МОШІЗ,
 ЦЕАРА ЧЕА ДОРІТЪ
 КАРЕА-І ЧІВРВІТЪ
 ДЪІ ІАКОБЪ ІВІТЪЛ,
 ЧЕ-І ЦІНЕ КЪКЪНТЪЛ;
 МІЛА СЪ-ШІ АРАТЕ,
 ЧЕА ДЕ БЪНЗТАТЕ

Спре ної тікзлощїї,
 Преквм не спвн молшїї.
 Пре кжрксрї де мвнте,
 С'аддѣ гласрї мвлате
 Де квчїне маре
 Кв'налтз стрїгаре ;
 Кз с'ав свїт Домнвв
 Сз-лѣ кадз тотѣ омвв.
 Кзнтацї ꙗн лзвте,
 ꙗн зїкзтсрї мвлате
 Кзнтацї пре 'мпзратсвв,
 Кз нв-ї ка джне' алтсвв,
 Сз домневекз 'н лвме
 Кв сзнтсвв сзѣ нвме.
 Кзнтацї сз 'нцелелгз,
 Пре сзсмеанларгз,
 Кз Двмнезѣѣ поате
 Пре лїмбї престе тоате,
 Де ле ꙗнелжнзеште
 Шї ле ꙗмпзрцеште.
 Скаснвв деразз,
 Шнде кв сз шелзз
 Домнвв де 'н дїреаптвв,
 Сз 'мпзрцелекз платвв,
 Пре коїарї, пре гллате,
 Пре лїмбеле тоате.
 Шї чїне се 'нналцз,
 Дїн фїре ссмеалцз,
 І-а бедѣ тот омвв
 Квм і-а чертвв Домнвв.

Mitrop. Dositeiu, pe la 1670.

9. **Claudiu cãtra fiinlu seu Ioannu.**

1. Iubite Ioannel! Cu incetulu se apropia tempulu, cã eu se mergu calea aceea, de unde nu te mai re'ntorci. Pre tine nu te potu duce cu mine, ci te relasu intr'o lume, in carea svatulu bunu nu este de prisosu. Nimeni nu e intieptu dela sinulu maicei sele, ci tempulu si esperiintia ne invatia si curatia ari'a. Eu am vediutu lumea mai multu decãtu tine. Nu suntu tôte auru, cãte sclicescu; si eu amu vediutu multe stele cadiendu din ceru si multe toiege, pe care se razimã cine-va, rampendu se. De aceea voiu se-ti dau unele svatuiru si se-ti spunu, ce amu aflatu eu, si ce m'a invetiatu tempulu.

2. Nimicu nu este mare, ce nu este bunu, si nimicu nu este adeveratu, ce nu are statornicia.— Omulu aicea nu este acasa. Lumea acest'a este prea putinu pentru elu, ear lumea cea nevisibila nu o vede si inca nu o cunósce. Nu e totu un'a, deca elu merge iu drépt'a ori in stãng'a. Insa nu te amagi a crede, cã elu se póte svatuí insusi pre sine si ca si-aru scí insusi calea sea. Tine-te prea bunu, pentru de a face reu. Nu lipí inim'a ta de lucruri trecátore. Adeverulu nu se iá dupa noi, iubite fiule, ci noi trebuie se ne luãm dupa densulu. Ceea ce poti vedé vedi, si intrebuintiéza ochii tei; ear pentru cele nevediate si eterne (vecínice), tine-te de cuventulu lui Domnedieu. Nu te sfii de nimenea asiá multu,

cá de tine însuti. Înlauntru nostru siede judecatoriulu, care nu însiéla, sí a càrui judecata ne este mai scumpa, decâtu aplausulu a tóta lumea sí decâtu întielepçiunea Greciloru sí a Egipteniloru. Propune-ti, iubite fiiule, a nu lucrá incontr'a judecátiei lui, sí in ceea ce cugeti sí întreprindi, cere mai antáiu svatulu lui. Elu la începutu vorbesce numai încetu sí bolbotesce cá unu copilu nevinovatu; ear déca vei respectá nevinovatí'a lui, cu încetulu si-va deslegá limb'a sí va vorbí cu tine mai respicatu.

3. Invétia bucurosu dela altii, sí unde se vorbesce de întielepçiune, fericire omenésca, lumina sí altele de felulu acest'a, acolo asculta bucurosu. Insa nu te increde Brepede / sí la tóta întemplantarea, pentru-ca nu toti nuorii suntu cu apa. Multi cugeta, ca posedu lucrulu, déca sciu vorbí sí vorbescu despre elu. Vorbele suntu numai vorbe, sí unde se dau prea usioru sí pe negandite, acolo pazesce-te. Càci caii, cari tragu carulu incarcatu, mergu cu pasu mai încetu.

4. Déca va cine-va se te invetie întielepçiune, cauta in fati'a lui. Déca se tine susu, fia càtu de invetiatu sí càtu de renumitu, lasa-lu sí nu te slobodí la târgu cu elu. Ce nu are cine-va, aceea nu póte nici dá. Sí acel'a nu e liberu, care va se póta face ce voiesce, ci acel'a e liberu, care póte voi ceea-ce are datorintia se faca. Sí acel'a nu este întielepçu, care se tine ca scie; ci acel'a e 'ntielepçu,

care a cunoscutu nesciinti'a sea si s'a insanatosiatu de trufia. Déca vei se affii intielepciune, apoi cauta-o pre dens'a, ear nu ale tale, si calca-ti voi'a ta si ascépta ca rabdare armárele.

5. Cugeta adeseori la lucruri sfinte, si fii incredintiatu, ca nu ti va fi fára folosu, si ca aluatulu va dospí tóta frementatur'a. Nu despretiúí nici o religione, pentru-ca nu scii, ce póte fi ascunsu subt intipuire nearetátore. Nu invetiá pre altii, panacandu nu vei fi invetiatu tu insuti. Intrepune-te pentru **adaveru si priimesce** cu bucuria a fi urgisitu pentru **densulu**. Dar se scii, ca caus'a ta nu este caus'a adevéruului, si pazesce-te, cá se nu le amesteci acestea unele cu altele; **cáci altmintrea ti iai plat'a ta**. Fá binele in tacere pentru tine, si nu ti pase, ce va urmá. Voiesce numai un'a, dar aceea voiesce-o din inima!

6. Pórta grija de corpulu (trupulu) teu, dar nu asiá, cá candu elu aru fi sufletulu teu. Asculta de diregatorii, si lasa pre altii se se certe pentru densele. Fii dreptu cátra fia-cine, dar nu te incredintiá fia-cui. Nu te amestecá in lucruri straine, dar ale tale fá-le cu barbatia. Onoréza pre fia-care dupa starea lui, si lasa se i fia lui rusíne, déca nu va meritá. Nu te indatorá la nimenea, dar fi prietinosu, cá candu la toti ai fi datoriu. Nu te silí totdeun'a se fii generosu, dar direptu fii totdeun'a. Nu face nimenni superare; dar déca te porti cu dreptate, n'ai se te grijesci si de se va superá.

7. Nu te increde maestritureloru, ci pórtá-te cu simplitate si dreptate. Ajuta si dà bucurosu, déca aibi, si nu te tiné pentru aceea mai bunu; ear déca nu aibi, fi gat'a cu pacharulu de apa rece, si nu te tiné pentru aceea mai putínu. Nu te acatiá de cei mari.

8. Nu siedé unde siedu batjocuritorii, càci acei'a suntu cei mai ticalosi din tóte fiintiele. Nu pre ómenii cei santoci, ci pre cei evlaviosi respectéza-i si urméza loru. Omulu, care are in inim'a sea adeverat'a fric'a lui Domnedieu, e cá sórele, care lumineza si incaldiesce, macar-ca nu vorbesce. Fà ceea-ce merita resplata, dar nu o cere. Cându esti in necasu, vérsa-lu acel'a inaintea lui Domnedieu. Aibi toldeun'a ce-va bunu in mintea ta!

9. Dupa-ce voiu mori eu, inchide-mi ochii si mângaiá-te in dorerea ta. Stái intr'ajutoriu mamei tale si o onoréza, panacandu traiesce, si o ingrópa lângá mine. Cugeta in tóta díu'a la mórte si viétia, cá se aflii, ce suntu, si fii cu inima buna; si nu esi din lume, fàra de a fi doveditu prin ce-va iubirea si reverinti'a ta càtra Mantuitorulu teu Iisusu Christosu.

Alu Teu

credinciosu tata

Claudiu.

10. **○ inima de fiica.**

In cetatea Remigiu in Franci'a vietuiá odinióra unu negotiatoriu, anume Mortier (cetesce Mortie),

unu omu dreptu si de omenia, asiá încátu toti lu onorau si lu iubiau.

Intemplandu-se odata, cá se cada (bancroteze) mai multi negotiatori din Parisu, cu cari elu erá in referintie comerciale, acesti'a lu traserá si pre densulu in nenorocire, si dintr' odata Mortier se pomeni cu o datoria insemnata. Repede calatori sirmanulu omu la Parisu, cá se se impace cu creditorii sei, aretandu-le nevinovati'a sea; si fiindu' cunoscutu de negotiatoriu solidu, toti i compatimirea si i prolungira terminii de plata. Numai unulu, si inca tocmai acel'a, cărui'a i erá datoriu mai multu, nu se induplecá la acést'a, ci pretindeá fàra amanare raspunderea datoriei, si nepotendu Mortier plati, lu dete in judecata si lu aruncá in prinsóre.

Scirea despre acést'a lovi pre nefericit'a familia a lui Mortier cá unu fulgeru. Mam'a si copiii incepura a plânga si a se vaietá; tóta cás'a erá in desperatiune.

Atunci Adelin'a, fiic'a lui cea mare, repede se hotari la o fapta nobila: se hotari a eliberá pre tatalu seu, si erá gat'a a-si dá si viéti'a pentru densulu. Deci rogandu-se lui Domnedieu cu lacrimi, cá se o'ntarésca, se pregati de drumu, si sub cuventu, ca va se duca tatalui seu schimburi in prinsóre, plecá la Parisu, luandu cu sine tóte sculele sele si toti banisiorii, ce si-i pastrase de multi ani.

Ajungendu la Parisu, indata se duse la creditorulu, si aretandu-i, ca tatalu ei patimesce fara vina, numai din caus'a altor'a, lu rogà cu tóta ardórea unei inime nobile pentru eliberarea lui.

Creditoriulu, care tocmai pe atunci prin unu altu negotiatoriu, insielatoriu, suferise daune insemnate, si se jurase, ca nu va mai avé mila cu nimenea, o ascultà in tacere. Acum o navalira lacrimelme, de nu mai potù vorbí, si suspinandu scóse pretiósele si banii sei si le puse pe mésa dinaintea lui. „Priimesce-le acestea“, díse ea, „cá o parte din datori'a tatalui meu. Atát'a amu si eu, adunatu de mai multi ani. Apoi te mai rogu inca de un'a. Domni'a Ta de siguru ai lipsa de o servitóre in cas'a Domniei Tale; priimesce-me pre mine. Plat'a, ce aru fi se mi o dai, socotesce-o in datori'a tatalui meu. Eu voiu lucrá dí si nópte, pâna unde voru ajunge poterile mele. Nici unu lucru nu mi va fi prea greu, nici prea de josu. Voiu face ori ce, fara improtivire, fara intardiare. Voiu inaintá binele Domniei Tale, unde voiu poté, — numai elibera pre bunulu meu tata, cá se nu patimésca mam'a si fratíinii mei, cá se nu ne strice rusínea numele celu bunu, si cá micii mei fratiori se aiba portatoriu de grija. Eu stau chizésia pentru tatalu meu.“

Cuvintele ei, lacrimelme, umilirea ei petrunsera pre negotiatoriulu pâna la inima. Cu forti'a retínuse pâna ací lacrimelme sele; acum inasa nu le mai potù opri.

„Tatalu Domniei Tale“, dîse elu, „e unu omu daruitu de Domnedieu, cãci Domni'a Ta esti o coméra scumpa pentru densulu; dar cunoscu, ca e si omu bravu, cãci numai unu astfelu de tata pôte cresce astfelu de copii. Eu multiamescu lui Domnedieu, ca Te a adusu la mine cá pre unu àngeru, care se vindece inim'a mea de asprimea, ce mi o causase unu insielatoriu de-nimic'a. Mergi in pace; tatalu Domniei Tale e liberu, dar întórce-Te cu densulu la mine.“

Indata se puse acum sí scrise la judecatoria, sí Mortier se eliberà.

Cine se póta descrie bucuri'a Adelinei, candu vediù pre tatalu seu! Cine se póta spune nimirea lui Mortier, candu vediù pre fiica-sea la elu in prinsóre, vestindu-i eliberarea!

Mergendu indereptu la creditorulu, acest'a prolungì terminulu de plata alu lui Mortier sí lu rogà, se i lase lui pre Adelin'a, cá se fia pe venitoriu fiic'a lui. Mortier se invoì, apoi alergà la Remigiu, cá se aduca mangaiare familiei sele.

11. Unu visu la anulu nou.

1. Chiaru in asta diminétia

Amu vediutu in dulce visu

Unu micu àngeru cu dulcétia,

Ca, venindu din ceru, mi a dísu:

2. „Domnedieu, ceresculu tata,

Adi la tine m'a 'ndreptatu,
Se te 'ntrebu acum indata,
Ce vrei tu mai infocatu ?

3. Ranguri, fala, avulia,
Pace, . . . totu ce vrei mai multu,
Ca 'mplinite ti voru fi tie . . .
„Spune-mi dar, ca te ascultu.“

4. „Nu-ti voiu cere pentru mine
Adi nimic'a; dar dorescu
Ani de fericiri senine
Pentru cei ce eu iubescu.“

5. „Bine, implinite fia!“
Miculu àngeru a graitu;
Eara eu, de bucuria
Agitatu, m'amu si trezitu.

Grigoriu H. Grandea.

12. Iubire fiiésca.

Unu oficieru prussianu erá odata cu despartie-
mentulu seu de verbuare in cetatea Ulm. Cu o di
nainte de plecare veni la densulu unu tineru si
se oferì se intre la militia. Cuvintele, ce le rosti
oficierului, le dise atàtu de sfiosu si tremurandu,
incàtu oficierulu, crediendu, ca acést'a este o urmare
a fricei, lu intrebà, ce e caus'a temerei lui?

„Mi e frica“, response tinerulu, „ca nu me
vei priimi“; si dicendu acestea, i se furà o lacrima
din ochi.

„Ba nici decâtu“, dîse oficerulu; „te priimescu bucuros. Dar cum potusi crede, ca nu te voiu acceptá ?“

„Pentru-ca amu se ceru arvuna prea mare.“

„Si câtu?“ întrebá oficerulu.

„O lipsa întetitóre, respunde tinerulu, „me face se ceru o suta de florini; si déca nu i voiu capetá, sum omulu celu mai nefericitu.“

„Adeveratu ca este multu; insa speru, ca-ti vei implini datori'a de soldatu cu scumpetate, si asiá eata aici banii. Diminétia se te affii la cutare locu, cáci plecàmu.“

Uimitu de bucuria, culesse tinerulu banii si cerú voia a se duce inca pe o óra, spre a implini o datorintia sánta. Oficerulu i dete voia, dar tînù séma de elu pe subt ascunsu, ca unde se duce si ce face? Tinerulu se duse dreptu la prinsóre; oficerulu lu urmá, si eata ce vediù.

In prinsóre siedeá tatalu tinerului pentru o datoria de o suta de florini, ce nu-i potuse respunde. Tinerulu, nesciindu altu mijlocu de scapare pentru sirmanulu seu tata, intrase la militía, pentru-cá cu arvun'a de 100 florini, ce va priimi, se rescum-pere libertatea tatalui seu. De aceea si merse dea-dreptulu la veghitoriulu prinsórei si i predete banii spre pastrare, apoi alergá la tata-seu si între imbratisiári si lacrimi de bucuria i vestí eliberarea.

Tatalu remase motu si nu poteá respicá nici unu cuventu, ci numai plangeá si stringeá la inima sea pre bravulu fiu. Atunci ofierulu, petrunsu de nobilitatea unui atare fiu, pasi la mijlocu si le anuncia, ca nu va se lipsésca pre betránulu tata de unu fiu atátu de bravu, ci lu lasa lângata-ta-seu.

Tat'a si fiulu cadiura la piciórele lui multiamindu-i; si de-si fiulu nu voiá nici cum se pagubésca pre ofierulu seu de arvun'a data, totusi acest'a, fiindu din familia inalta si cu stare, remase pe lângá propusulu seu. Si asiá elu insusi scóse pre amendoi din prinsóre, eliberá pre tatalu de datoria si pedépsa, pre fiulu de datorinti'a priimita; si plinu de multiamire, ca a potutu ferici astfelu pre doi ómeni buni, se duse apoi din Ulm in dlu'a urmatóre.

Pustkuchen-Glanzow.

13. Sentintie din Sánt'a Scriptura.

ЧИНТЕСЧЕ ПРЕ ПЗРИНЦІИ ТЕІ!

1 ЧИНТЕСЧЕ ПРЕ ТАТЪЛА ТЕШ ШІ ПРЕ МЪМЪТА, КА СЪ-ЦІ ФІЪ ЦІЕ ЕІНЕ ШІ МЪАЦІ АНІ СЪ ТРЪІЕСЧІ ПРЕ ПЪМЪНТЪЛА, КАРЕ ЦІ-ЛЪ АЪ ЦІЕ ДОМНЪЛА ДОМНЕЪЕЛА ТЕШ. А 5. ПОРЪНКЪ; 2. КАРТЕ А ЛЪІ МОІСЕ, КАНЪ 20, СЪ. 12.

2 ЧЕЛЪ-ЧЕ БА КАТЕ СЕАШ БА ГЪІ ДЕ РЕШ ПРЕ ТА-ТЪ-СЕШ СЕАШ ПРЕ МЪМЪ-СА, КЪ МОАРТЕ СЪ СЕ ОМОАРЪ. КАРТЕА 2. А ЛЪІ МОІСЕ, К. 21 СЪ. 15 ШІ 16.

3. АСКДАТЪ ФІИДА АНВЦУЗТЪРА ТЪТЪНЕ-ТЕЪ ШІ НЪ
 ЛЪПЪДА ЛЕЦІЛЕ МАІЧЕІ ТАЛЕ. КЪ КЪНЪНА ДАРЪРІЛОР
 ВЕІ ЛДА ПЕ КРЕСЧЕТДА ТЕЪ ШІ ЛАНЦЪ ДЕ ДЪРЪ АМ-
 ПРЕЦІДЪРА ГРЪМАЪДАШІ ТЕЪ. ПІЛА. ЛЪІ ГОЛОМОНЪ
 КАПЪ 1, СТ. 8 ШІ 9.

4. ФІИДА АНЦЕЛЕНТЪ ВЕСЕЛЕСЧЕ ПРЕ ТАТЪ-СЕЪ, ЕАРЪ
 ФІИДА НЕВЪНЪ АНТРИСТЕАЪЪ ПРЕ МЪМЪ-СЕА. ПІЛА. ЛЪІ
 ГОЛОМОНЪ К. 10. СТ. 1.

5. ФІИ АСКДАТАЦІ ПРЕ ПЪРІНЦІІ ВОСТРІ АНТЪРЪ ДОМ-
 НЪДА, КЪ АЧАСЪТА ЕСТЕ КЪ ДРЕПЪТАТЕ. ЧІНСТЕСЧЕ ПРЕ ТА-
 ТЪЛАЪ ТЕЪ ШІ ПРЕ МЪМА ТА, КАРЕ ЕСТЕ ПОРЪНКА ЧЕА
 Д'ЪНТЪІЪ, АНТЪРЪ ФЪГЪДАШІНЦЪ: КА СЪ ФІЪ ЦІЕ БІНЕ
 ШІ СЪ ФІИ КЪ МЪЛАТЕ ЗІЛЕ ПЕ ПЪМЪНТЪ. АП. ПА-
 ВЕЛЪ КЪТЪРЪ ВЪФІЕНІ К. 6, СТ. 1—3.

14. **Mieor'a.**

Pe-uno picioru de plaiu,
 Pe-o gura de raiu,
 Eata vinu in cale,
 Se coboru in vale
 Trei turme de miei
 Cu trei ciobanei:
 Unu-i Moldovanu,
 Unu-i Ungureanu
 Si unu-i Vranceanu.
 Ear celu Ungureanu
 Si cu celu Vranceanu
 'Ma-re se vorbira

Si se svatnira,
 Pe la-apusu de sóre
 Cá se mi-lu omóre
 Pre celu Moldovanu,
 Ca-i mai ortomanu,
 Si-are oi mai multe,
 Multe sí cornute,
 Si cai invetiati,
 Si câni mai barbati !
 Dar cea Mioritia
 Cu lân'a plavitia,
 De trei zile 'ncóce
 Gur'a nu-i mai tace,
 Earb'a nu-i mai place.
 —„Mioritia laia,
 Laia, bucalaia,
 De trei zile 'ncóce
 Gur'a nu-ti mai tace,
 Ori earb'a nuti place ?
 Ori esti bolnavióra
 Mioritia, mieóra ?“—
 „Dragutiule bace,
 Dà-ti oile incóce
 La negru zevoiu;
 Ca i earba de noi
 Sí umbra de voi.
 Stapàne, stapàne,
 Ti chiama sí-unu càne,

Celu mai volnicescu,
 Celu mai barbatescu ;
 Ca l'apusu de sóre
 Au se mi te omóre
 Baciulu Ungureanu
 Si cu celu Vranceanu !⁶

„Oitia Barsana,
 De esti nesdravana,
 Si de-a fi se moru
 In câmpu de mohoru,
 Se spui lui Vranceanu
 Si lui Ungureanu,
 Cá se me ingrópe
 Aice pe-aprópe,
 In strung'a de oi,
 Se fiu totu eu voi !
 Din dosulu stânei
 Se mi-audu cáinii !
 Aste se le spui,
 Ear la capu se mi pui
 Fluierasiu de fagu,
 Multu díce cu dragu !
 Fluierasiu de osu ,
 Multu díce doiosu !
 Fluierasiu de socu ,
 Multu díce cu focu !
 Ventulu ca mi-a bate,
 Prin ele-a resbate ,

Si-oile s'oru stringe,
 Pre mine m'oru plânge
 Cu lacrimi de sânge !
 Ear tu de omoru
 Se nu le spui loru !
 Se le spui curatu,
 Ca m'amu insoratu
 C'o mândra craiêsa ,
 A lumei mirêsa ,
 Ca la nunt'a mea
 A cadiutu o stea;
 Sórele si lun'a
 Mi au tinutu cunun'a ,
 Bradi si paltinasi
 I-amu avutu nuntasi,
 Preoti-muntii mari ,
 Paseri — lautari ,
 Paserele mii
 Si stele faclii . . .
 Ear de-i intalni
 Maicutia beiràna
 Cu bràulu de lانا;
 Din ochi lacrimandu,
 Pe càmpi alergandu,
 Pre toti intrebandu
 Si la toti dicendu:
 „Cine-a cunoscutu,
 Cine mi-a vediutu

Mândru ciobanelu
 Trasu printr'unu inelu ?
 Fetisiór'a lui
 Spum'a laptelui;
 Mustaciór'a lui
 Spiculu gràului;
 Perisiorulu lui
 Pean'a corbului;
 Ochisiorii lui
 Mur'a càmputui: "—
 Tu, mioriti'a mea
 Se te 'nduri de ea!
 Sî se-i spui curatu,
 Ca m'amu insoratu
 C'o féta de Craiu
 P'o gura de Raiu!
 Ear la cea maicutia
 Se nu spui, dragutia,
 Ca la nunt'a mea
 A cadiutu o stea;
 C'amu avutu nuntasi
 Bradi sî paltinasi;
 Preoti—muntii mari,
 Paseri—lautari,
 Paserele mii
 Sî stele faclii ! . .

Balada pop., edata de V. Alexandri.

15. Iubire de mama.

In Itali'a traia odata o familia tieranesca: tatalu, mam'a si trei copii, in multiamire si fericire. Intr'o di, fiindu mam'a cu copiii acasa, ear tatalu dusu la campu, mam'a lucra in casa, leganandu cu piciorulu pre prunculul seu celu micu, ear cu manile torcendu barbatesce, pecandu copiii cei mai marisiori se jocau pe afara. Dintr'odata audi unu tipetu infioratoriu, si sarindu se vedea, eata baiatul celu mai mare aducea pre soriora sea de mana, strigandu catu potea de spaima, aretandu mana cea sangerata a copilei, si spunendu, ca pre soru-sea o a muscatu unu sierpe. Bieta femeie inlemni de spaima si incepu si ea a striga si a cere ajutoriu dela vecinii sei. Intr'aceea trecendu unu calatoriu pe acolo, ea alerga la densulu, i spuse nefericirea sea si i ceru svatu si ajutoriu. „Iubit'a mea,“ i dise acest'a, „eu nu potu se-ti dau nici unu ajutoriu, caci alergu la cutare satu, unde tatalu meu zace bolnavu de morste; dar se puni unu cane se suga sangele din ran'a copilei, si nu i va fi nimicu.“ Cu aeestea strainulu trecu. Bieta femeie acum cugeta in sine: Unu cane se i suga sangele? Pare-ca nu potu crede! Dar ca candu i-aru fi venitu repede o idee, strinse pre copil'a la peptulu seu, si—ce nu face iubirea unei mame!— se puse si supse ea insasi sangele din ran'a copilei sele. Tocmai atunci se re'ntorna si bar-

batulu eii dela câmpu, și baiatul, vediendu pre tatalu seu, repede alérga inaintea lui și i spune trist'a 'n-templare. Acest'a, cá lovitu de fulgeru, se razima de unu arbore, cá se nu cadia; dar mai totdeodata si copilulu seretrage spariosu; căci pe bătiulu tatalui seu vediuse o pele de sierpe cá a celui-ce muscase pre sor'a lui. „Est'a e sierpele, est'a e sierpele!“ dîse cu gróza și se retrase. Atunci tatalu stergendu-si fruntea, cantà spre ceru și dîse: „Dómne multiamescu-ti, ca ne ai pazitu de nefericirea acést'al“ Apoi intorcendu-se cătra baiatul, dîse: „Nu ve temeti, ca sierpii acesti'a nu suntu veninosi!“ Si asiá intrandu in casa, strinse cu lacrimi de bucuria pre sot'a și pre copiii la peptulu seu, și cu deosebire laudà pre bun'a mama, carea fusese gat'a a dá viéti'a sea pentru viéti'a copilului seu.

Starke.

16. Tatalu și cei siese copii.

Bine au dîsu ómenii cei intielepti din vechime: „Lui Domnedieu, parintiloru și 'nvetiatoriloru nici odata nu le poti multiami, nici resplatí dupa cuviintia.“ Dar óre cum e resplat'a acést'a de multe ori?

O poveste vechia spune, ca a fostu odata unu tata și a avutu siese copii, și totu ce a avutu: casa, curte și mosfa și tóta agonisit'a sea li a datu loru, cu incredintiare, ca la betranetiele lui se voru intrece care de care a lu chraní și a lu grijí.

Si a fostu, dupa ce a petrecutu câtu-va la fiiulu seu celu mai mare, acestui'a i se urî de tatalu seu, si i dîse: „Tata, mie mi s'a nascutu asta nópte unu copilasiu, si unde a statu paticiulu Dumnitale, acum trebuie se punemu leaganulu; óre n'aru fi mai bine la frate-meu, càci are casa mai mare?“ Betrà-nulu se duse, si dupa ce a statu câtu a statu la densulu, si acestui'a i se facù greu de tata-seu, si dîse: „Tata, Dumnitale ti place cas'a calda, si pre mine me dóre capulu de caldura; óre nu ti aru fi mai bine la frate-meu pitariulu?“ Tatalu se duse, si dupa ce a fostu câtu-va tempu la alu treilea fiiu alu seu, si acestui'a începù a i fi greu de densulu, si dîse: „Tata, la mine simblar yómenii cá porumbii 'n porumbariu: unulu ese, altulu intra, si nici nu te poti odichni câte unu picu dupa prândiu; óre n'aru fi mai bine la soru-mea Catarin'a, càci ea siede lângă zidulu cetátiei, si acolo e tacere?“ Tatalu cunoscu, la câte óre e, si dîse intru sine: „Bine; scolá-me-voiu si me voiu duce la fiicele mele, se cercu; femeile au inima mai móle.“—Dar dupa-ce a fostu óre-câtu la fiia-sea, i se urî si ei de densulu, si i dîse, ca ea e totu cu inim'a inghiatiata, ca candu merge la biserica ori airea unde-va, va cadé odata pe treptele cele inalte si rele de se va sdrobí; óre n'aru fi mai bine la sor'a Saftitia, càci acolo nu suntu trepte? Cá se póta esi in pace, tatalu i dete dreptu si se duse la ceealalta fiica. Si dupa-ce a statu câtu-va

tempu la dens'a, si ea se saturà de elu si i tramise vorba prin cine-va, ca cas'a loru e prea umeda pentru unu omu, care are dorere la óse; óre n'aru fi mai bine la sora-sea Ev'a, carea e maritata dupa gropariulu, càci acolo e casa buna uscata?" Tatalu cugetà, ca asià va fi, si se duse la fia-sea cea mai mica. Si dupa ce a fostu dóue díle la dens'a, díse odata nepotielulu càtra elu: „Mosiule, eri vorbià mam'a cu tat'a, ca pentru Domni'a Ta n'aru fi casa mai buna, decâtu care le face tat'a.“ De aceste cuvinte i se rupse betrànului inim'a; si ca-diendu pe patulu seu, reposà. Atunci l'a priimitu cimiteriulu, si a fostu mai milosu càtra densulu, decâtu cei siese copii ai lui; càci lu lasa se odich-nésca neturburatu in cameruti'a lui.

De aceea díce dícatórea, ca mai usioru póte chraní unu tata siese copii, decâtu siese copii pre unu tata.

Stöber.

17. Cântu de leaganu.

1. Tu, alu inimiórei mele
De iubire scumpu odoru,
Lànga sinulu maicei tele
Nani, nani puisioru!
2. Tu, ce esti a mea viétia,
Frumosieii-ti ochisiori
I inchide cu dulcétia
Si dormi, dormi pe sinu de flori.

3. Frémetulu de frundie tace,
Càci aude cântulu meu;
Dragulu mamei, dormi in pace,
Eu vighiezu la capulu teu.
4. Acum tempulu pentru tine
Este dulce sî doritu;
Dragulu mamei, celu ce vine,
Nu scîu, cum va fi ursitu.
5. Gânduri, griji ostenitóre
Patu-ti canduva 'mpresurá,
Oh! atuncia, scumpa flóre,
Póte n'o se dormi asiá.—
6. Angerii din ceru, cá tine
Rapitori, gingasi sî blândi,
Sboru frumosu pe lînga mine,
Sî tu dulce le suridi.—
7. Mai tardîu vení-voru inca,
Dar s'aline póte-unu doru,
Lacrimi, intristare adunca:
Dragulu mamei puisioru!
8. Mésa 'ntinsa sî 'ncarcata
Am gatitu pentr' ursitori;
La o muma ingrijata
Ce voru spune ele 'n diori?
9. Nóptea lina se pogóra,
Dar' eu lînga tine siediu,
La suflarea ta usióra
Tresarita eu veghieu.

10. Fia nóptea 'naintata,
 Diminéti'a ori tardiu,
 Dorulu mumei nici odata
 Nu adórme, ci e viu.

Grigoriu Haratambu Grandea.

18. Svatulu unei mame càtra fiia-sea,

care a servesce la stapàni aspri.

Epistol'a ta o amu priimitu, iubit'a mea fiical
 Tu te plàngi intrens'a fòrte asupr'a asprimei și
 nedreptàtiei stapàniloru tei, și ca pe lângă tóta o-
 stenéla ta, de a le fi pe voia, totu nu le poti face
 nici candu dupa placu. Déca suntu temeince tan-
 guirile tale, apoi mi pare reu. Cu tóte acestea nu
 potu incuviintiá nici decátu propusulu teu, cá se-ti
 parasesti servitiulu inainte de tempu, ci trebuie ne-
 gresitu se te abatu dela acést'a; càci domnulu teu
 aru avé dreptulu, de a te cere indereptu, și déca
 n'ai veni de buna voia, te aru poté silí cu forti'a,
 dar' atunci starea ta aru deveni cu multu mai rea
 și mai nesuferibile. Plinesce tempulu teu cu rabdare;
 càci bunulu Domnedieu voiesce, cá se fimu ascul-
 tatori nu numai domniloru celoru buni și domoli, ci
 și celoru grei la fire. Eu te credu, ca tu nu vei fi
 trandava și fàra renduiéla, cá se fia stapànii tei cu
 dreptulu nemultiamiti cu tine. Dar pe semne den-
 sii tinu fòrte multu la acuratetia și ordine, și voru,
 cá se fia tóte fàrascadere. De-aceea totusi se póte

intemplá, cá, ori câtu de bine se fii facutu tu unu lucru, dupa parerea ta, acel'a totusi se póta fi si mai bine, panacandu va fi perfectu. Si fiindca dómn'a ta si-dà silintia, a-ti aretá tóte dupacum se cuvine, pentru aceea nu-ti va fi spre stricare, ca ti se uita la degete si nu lasa se tréca nimicu ce e gresitu. Tu prin acést'a te vei face cu atát'a mai istétia si te vei dedá la barbatia si ordine, ceea-ce pe venitoriu ti va fi fórté spre bine.

Dar tocmai candu ti-saru face vreodata imputare nemeritata, aceea póte ca nu ti s'a facutu de alta-data, candu o ai fi meritatu Servitorii nu trebuie se fia asiá scrupulosi cu stapànii loro, déca acesti'a dintr' alte au cogete bune cátra ei. Starea supunerei, in carea traiescu servitorii, le impuné datorintia de a rabdá si a lasá dupa stapáni. Pe lângá grijile casei si ale traiului, pe lângá scârbele cele de multe feluri, ce le aducu cu sine trebile chiamàrei, si pe lângá intristarea cea multa si adeseori mare, ce o au stapànii mai in tóte dílele, ei nu potu fi totdeun'a cu voi'a buna. Servitorii, cari de tóte grijile acestea nu simtu nimicu, mai corendu aru trebui se vaiere pre stapànii pentru voi'a cea rea, in carea se afla, si asprimile loro se le suferé cu blandetie. Pazesce-te numai, cá se nu interiti mani'a loro prin contradicere nemodesta si prin indereptnicia, care sunt gresielele cele indatinatè ale servitóreloru, si atunci de siguru vei castigá iu-

birea lor. La tóta intemplarea nu-ti va paré reu
nici candu, déca vei considerá svatulu meu murescu,
cu care eu totdeun'a voiú fi

A ta

iubitóre mama

Mari'a.

(*Lebensbilder*).

19. Antaietatea virtutiei.

B o g a t i ' a , d e s f e t a r e a , v i r t u t e a s i s a -
n a t a t e a ,

Disputandu-se 'ntre ele, a c u i e a n t a i e t a e a ?

Descriindu-si un'a sî-alt'a bunulu seu sî fericire,

Ce din parte-si totdeun'a vérsa preste omenire ,

Si mandrita fia-care si-gaseá siesi dreptate,

Ca in adevéru ea este, sî cereá antaietate.

Iatr' acésta a lorú lupta in cuvinte nepetrunse,

Radicandu-se v i r t u t e a , c á t r a d è n s e l e r e s p u n s e :

„De voiti, cu multiamire dreptulu se se intieléga,

Aideli la diei sî la ómeni, lorú se ceremu se aléga,

Si a càrei'a problema i se va paré mai buna,

Ei sa i dàmu estu meru de aurú sî a premiulu
cununa.

Si alegerea acést'a mai perfecta a se face

Va fi tempulu d' adunanti'a lupteloru Olimpiace.“

Svatuirea dar virtutiei s'a paratu prea de minune,

Fia-care sperandu merulu, bunulu cum si-va espune.

Deci càndu fu 'n Olimpu multime de popóre adunate,

Alegara fia-care, cá se céra 'ntaietate.

Si 'ncepù 'ntàiu bogatî'a se esprime intr' aceste,
 Ca nemarginitulu bine numai ea in lume este,
 Pentru-ca e datatóre de ori si ce fericire,
 Desmerdàrei si a famei si ori càrei norocire.
 Fàra dens'a ori si cine pe pamentu se tiranesce,
 Ticalosu viéza 'n lume si cumplitu se chinuiesce.

„Merulu dar de auru mie, le dîce, mi se cuvine,
 De se cauta rezonulu si dreptatea de se tine“.—
 Alergà 'n locu de s f a t a r e a si respunse 'n grab'
 cu stima:

Ca 'n nedreptu va bogatî'a se ia numele de prima;
 „Càci pre dens'a fia-care, dupa-cum si sciti prea
 bine,

O tramite in totu loculu se vine caute pre mine.
 Eu dara in comitate sum dorinti'a cea centrala,
 Si ca mi este ea service nu e nici o indoiéla.
 Pe pamentu vietuitorii ce bunu simtu numai cu tine?
 Altu, decâtu amaraciune, gustu cându-va ei fàr' de
 mine ?

Fericirea omenirei nu stà in multa avere,
 Ci in ceea ce desmierda sufletele in placere.
 De n'asiu micî eu in ómeni dorerile cele rele,
 N'aru mai suferi cu anii a rabdá nezasuri grele.
 Unde in sa mie apropiu, isgonescu ticalosi'a,
 Departezu dorerea 'ndata si le aducu voiosi'a,
 Eu sum dar totu bunu 'n lume indeobste la ori care,
 Eu sum dulcea mângaiare celui micu si celui mare;
 Prin urmare dar si merulu alt'a se-lu ia nu se póte,

Căci e u covarsiescu cu bunulu pre acestelalte tôte.“—
 Cu asemenea cuvinte începù si sanatarea,
 Ca prin ale loru probleme n'au dreptu se ia nta-
 ietatea.

„Pentru-ca nici bogati'a, nici desfetarea, cum spune,
 Nu potu cu nemarginire s'aiba tôte cele bune.

Ca de n'asiu fi eu in ómeni, aru fi toti cu nepo-
 tintia,

N'aru dá folosu bogati'a, nici aru fi de trebuintia.

Si nici desfetarea póte se stea pe pamentu vr'odata,
 Déca nu voiu fi cu dens'a impreuna tot'dodata.

Cându pe patu cine-va zace in doreri si chinuire,
 Cine va poté se i fia singur'a lui fericire ?

Bogati'a va se strige ? Desfetarea va se chiami ?

Ori pre mine, sanatatea, me cere in acea vreme ?

Celu bogatu fâra de mine nici o simticiune n'are,

Nici la vre o desfetare póte s'aiba aplecare;

Căci atuncea mintea, trupulu suntu in nelucrare tôte,

Si se aiba multiamire fâra mine nu se póte.

Imperatii, generalii, c'o dicere si ostasii

Fâra mine-aru fi fiintie, ce nu potu a-si miscá
 pasii.

Ear de asiu lipsí cu totulu in natura si in nume,

Atunci fâra indoiéla n'aru fi pe pamentu nici lume.

Eu imbarbatezu pre omulu, eu dau curagiu, vitejia,

Eu aducu poteri in sufletu, eu dau trupului taria.

Si candu sum in judecat'a celui ce me pretiuiesce,

Fâr' avere desfetarea in natura o gasesce.

Socotescu dar, ca in lume e u antaiu sum trebuita,
 Betranimei, tinerimei fàra taga sum dorita.

Eu sum bogati'a lumiei, eu sum totu bunulu vietiei,
 Eu sum dulcea desfetare si cunun'a frumusetiei.

Bogati'a num'a 'n sine este mórta intru tóte,
 Desfetarea inainte-mi nici càtu firu de peru nu póte.
 D'aceea cá un'a, ce sum eu nemarginitulu bine,
 Darulu si antaietatea se le amu mi se cuvine.“—
 Deci c'o manier'a sànta standu v i r t u t e a inainte,
 Incepù se si spuna dreptulu, fàr'a se lungi 'n cu-
 vinte,

Dicendu: „Cumca bogati'a, desfetarea, sanatatea,
 De-si dup'a loru parere singure-si gasescu drep-
 tatea

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Si de-si fiasce-care are si de basu cuvinte,
 Dar insa ale loru bunuri suntu pamentesci, ear nu
 sfinte.

Nu ca nu suntu si acestea dela Domnedieu totu date
 Ci de n'oiu fi e u cu ele, suntu de lume defaimate.
 Eu sum bunulu Provedintiei, eu sacrificu p'omú 'n
 lume,

Eu facu s'aiba moritorii pe pamentu gloriosu nume,
 Eu sum liniscea vietiei, eu sum calea mantuintiei,
 Eu sum pacea, eu sum bunulu, eu sum càrm'a con-
 sciintiei;

Unde nu me au pre mine, acolo amenintiu rele,
 Vinu periri, stricaciuni, patimi si-alte mari gresieli
 cu ele,

Eu sum basu dieescei lege, dau bunu nume ome-
nirei,

Eu sum povéti'a in lume càtra drumulu fericirei.

Bogati'a, desfetarea, sanatatea fàra mine

Tóte 'n lume omenirei suntu de sine-le rusíne.

Si nu numai suntu rusíne, càndu lipsescu eu din-
tre ele,

Ci suntu si supuse tóte pe pamentu la multe rele.

Si d'aceea càti in lume au fericea estoru trele,

Tremuru, se turbur' adesea, déca nu sum eu cu ele.

Asiá dar merulu de auru si titlulu de 'ntaietate,

Mintea 'ntielepciunei vóstre se lu dea cui are drep-
tate."—

Atunci dieii sí-adunanti'a ómeniloru se întreama

Si cuvintele virtutiei le iau in bagàri de séma,

Vediendu si cu osebire manierele ei tóte,

Cu svatu de obste 'mpreuna se inaltia glasuri glóte,

Striga d'odat', ca virtutiei se cu vine cu
dreptate

Se ia darulu si cunun'a sí titlulu
de 'ntaietate.—

Si-asiá cu svatulu d' obste dupa hotarirea data,

Dandu-i merulu celu de auru, fu virtutea intronata.

Antonu Panu.

20. Cainti'a.

Una tiercanu prasise cu mànile sele unu sîru de pomi nobili. Aducendu, spre marea lui bucuria, fruptele cele d'antàiu, elu erá curiosu, ca de ce soiú voru fi

acelea. Dar eata, tocmai pe atunci veni fiiulu vecinului, unu baiatu reu, in gradin'a lui si chiama si pre copilulu tieranului, si asiã mersera amendoi si despoiara toti pomisiorii de fruptele loru, panacandu acestea inca nu erau cõpte deplinu. Acum candu veni domnulu gradinei si vediu pomisiorii goli, se intrista forte si dîse: „Vai, cãci mi a facut'o cine-va acest'a! Baiati rei mi au stricatu bucuri'a!“—Aceste cuvinte se pusera la inim'a copilului tieranului, si fugindu elu la fiiulu vecinului, dîse: „Vai, tat'a e intristatu pentru fapt'a, ce amu facut'o noi. Eu acum nu mai amu pace in inim'a mea. Tatalu meu nu me va mai iubi, ci me va despretiui, dupacum amu meritatu!“—Ear acest'a respunse: „Ce nebunu esti tu! Tatalu teu nu scie si nu va aflã nici candu. Numai tu trebuie se ascundi bine si se te pazesci.“

Dar candu veni acasa Teofilu—cãci asiã se chiama baiatululu—si vediu fati'a cea serina a tatalui seu, nu cutezã a cautã veselu spre densulu; cãci cugetã: Cum se me potu eu uitã cu bucuria la acel'a, pre care l'amu intristatu? Cãci nici la mine insumi nu me potu uitã. Pare-ca amu o pãtra grea la inim'a mea.“—Acum veni tatalu si dete fiacãruia din copiii sei din fruptele tãmnei, asemenea si lui Teofilu. Atunci copiii venira saltandu si mancara bucurandu-se. Ear Teofilu si-ascunse fati'a si plãnse cu amaru. Atunci lu intrebã tatalu dîcendu: „Fiiulu meu, ce plãngi?“ Si Teofilu respunse: Ah, eu nu sum vrednicu, cã se me numescu fiiulu teu. Nu mai potu suferi, cã se me aretu altmintrea inaintea ta, decum sum si me cunoscu insumi pre mine. Bunulu meu tata, nu-mi mai face bine de aici incolo, ci me pedepseste, cã se me potu re'ntorce la tine si se nu mai fiu eu insumi chinuitoriulu meu. Pedepseste-me numai

cu asprime pentru gresiél'a mea, càci eata, e u amu despoiatu pomisiorii cei tineri.“ Atunci tatalu i dete màn'a, lu strinse la peptulu seu sî dîse: „Te iertu, copilulu meu. Dee Domnedieu, cá acést'a se fia cea d'antàia sî cea din urma óra, cá se aibi de a ascunde ce-va. Atunci apoi nu mi va paré reu dupa pomisiori.“

Krummacher.

21. Tinerulu indreptatu.

Unu tineru infrumsetiatu dela Domnedieu cu tóte darurile, care potu fericí pre unu omu in lume, amagitu fiindu prin insotiri rele, gustá din otrav'a desfréului, retaci cu incetulu sî pe nesimtíte de pe cararea cea drépta, dela unu tempu incolo apoi in-nadusi in sine vocea consciintiei, uitá povetiele, ce i le dete tatalu seu la sarutarea de despartire, sî nu aveá alta tienta, decátu numai desmierdàrile sele. Tempulu celu scumpu alu junetiei lu petreceá in lenevire; averea parintésca o risipiá cu nesocotintia pe lucruri fàra pretiu adeveratu; sanatatea trupului sî a sufletului sî-o derimá prin viétia fàra cugetare; onórea sî numele celu bonu in lume, atâtu de scumpe celui intieptu, elu mai antàiu le priviá fàra pasare, apoi le despretiuiá sî pe urma rideá pre cei-ce voiau a-lu svatuí. Bravura i-se pareá aceea, candu prin reutàti pòteá se intréca pre sotii sei; sî déca nu potéá fi mai coruptu decátu ei, se nevoiá celu putínu a se paré.

Intr'o nópte tardîu, adormí ametîtu pe patulu seu, si fantasí'a atîtiata 'i aretá in visu neluci de spaima si gróza. I se pareá, ca tata-seu morise de superare, audîndu de viéti'a fiiului seu, si asiá cu inim'a amarita, plina de chinu si desperare sfasiátóre plecase din lume. Mama-sea pareá ca erá uitata de betràna si nu poteá face alt'a, decátu plangeá si strigá numele lui, se teraiá dela o usia la alta si starniá prin singur'a-'i infatîsiare compatimire. Vai! i diceá o voce, a cãrei amaraciune n'are sótia pe lume, vai! eu eramu datoriu a-'i fi sprijinu la betranetie si mangaiere in ór'a mortiei,—si acum, Domnedieule! pe capulu meu celu vinovatu voru cadé tóte blastemele eii cele drepte. „Nu voru cadé, càci au cadiutu!“ pentru-ca visulu 'i spuneá, ca si elu e betrànu, cu capulu incaruntitu, poterile 'i erau secate, mintea i se tempise; afara de aceea erá ruptu de fóme, inghiatiatu de frigu, de nu-si simtiá corpulu, si retaciá prin lume fãra nici unu asiedia-mentu,— o icóna viua a condorerii si ticalosiei.—

Amicii lui din pruncia secerau intr' aceea laud'a si multiamit'a lomei. Unulu siedeá pe scaunu judecatorescu, aperandu dreptatea si pedepsindu faradelegea, altulu reportase rane si cumuni de prin lupte glorióse, altulu cá preotu conduceá pre poporenií sei pe cararea cea strimta, dar' unica adeverata, ce o invétia Evangeli'a iubirei; si asiá nici unulu in carier'á sea nu traiá indesiertu in sinulu omenirei.—

Cei ce se indulcisera cu elu, ómeni, pre carii no-
 roculu i adunase, dar nenorocirea i risipise, acum
 trecendu pe lângá densulu, se rusínau sí a-i cautá
 in fatia. Pre acei'a, pre carii i despretiuisé elu in
 tineretie, i vedeá acum inlindiendui-i cu compati-
 mire câte o bucata de pâne ori câte unu vestmentu
 vechiu se 'i acopere corpulu celu consumatu de patimi
 sí de bóle. Lângá densulu i se pareá ca stá ángerulu
 pazitoriu, plangendu intorsu cu fati'a intr' alta parte,
 éra cu degetulu aretandu indereptu. Acolo se jocau
 prin tierána sí érba copii sí copile. „Lasa-me, pareá ca
 se rogá, „lasa-me se me mai facu odata cá acesti'a
 sí se mi incepu viéti'a a dóu'a óra!“ Sí cu acestea
 voiá se plece spre densii; dar' piciórele 'i erau le-
 gate, sí intre elu sí ei curgeá unu riu latu, sí
 podu séu luntre nu erá, cá se lu tréca de ceea
 parte. „Lasa-me dar' se moru!“ racniá desperatu,
 vercolitu la piciórele ángerului; „câci pe lângá chi-
 nulu meu mórtea trebuie se fia dulcétia!“ Sierpele
 celu neadormitu alu consciintiei 'lu muscá numai,
 fâra de a lu omorí: elu radicá ochii in susu, i plecá
 in josu, i aruncá in drépt'a sí in stâng'a, dar' nu
 aflá nimicu, ce se 'lu mangaie barem pe unu mi-
 nutu; din lucrârile lui prin lume nu remasese nici
 o urma,—câmpulu vietiei lui erá plinu de scái sí
 palamide . . . .

Clopotulu unei capele chiamá pre credinciosii
 la rug'a diminectiei, sí dormitoriulu nostru se desceptá.

„Ah eu am visatu!“ strigă, vedindu-si tipulu celu tineru; „nu e realitate ceea-ce am vedutu; parintii mai traiescu; eu nu sum betrânulu acel'a nefericitu, viéti'a mea nu e scursa, ei in flórea ei. O visu infioratoriu, care me gonesci sî dupa descéptare! Veghiezú eu ori visezu? Dormu? Umblu? Eu sum?“ Minteá 'i erá incureata inca de frica si bucuria, încátu nu poteá se 'si deslege aceste întrebări. „Dá amú visatu, sum treazu! O viéti'a mea! O noianulu înduràrei, care nu voiesci mórtea pecatosului!—priimesce-me iar' in bratiéle tale, parinte cerescu, de care me departase deliriulu patimeloru mele!“

Sórele de primavéra luciá prin feréstr'a deschisa, aerulu celu móle aduceá arome de flori, paserile ciripian vesele prin arbori sî tufe; cerulu sî pamentulu pareau ca salta de bucuria pentru unu pecatosu, care facuse pasulu celu d'antâiu spre îndreptare.

Dupa Iean Paul, Z. B.

22. Cartea vietiei.

1. Omulu in lume ori câtú traiesce,
Alt'a nu face decâtú invétia
In cartea vietiei, ce n'ó sfarsiesce,
Pàna se curma sî a lui viétia.
2. N'ó mai sfarsiesce, càci cartea are
Volumuri multe sî mii de file;
Invétia 'ntrun'a fàra 'ncetare,

Càci tomuri, file suntu ani si dîle.

3. In flórea vârstei, candu intra 'n lume,
Tóte, ce vede, frumóse suntu,
Apoi din carte cunósce anume,
Ca fericirea nu-i pe pamentu.

4. Inveti, si anii mereu te-apasa,
Rosele sbóra de pe a ta fatia,
In locu vinu vârste, ce ti le lasa,
Pe frunte chinulu, sbarcit'a crétia.

5. A provedintiei 'nalta vointia
„Viétia“ titlu cãrtiei i a datu;
De chinuri grele, de suferintia
A vietiei file le-a inundatu.

6. Dreptu mangaiere la suferintia
Ni a lasatu insa p' acestu pamentu
Speranti'a, amóre si apoi credintia :
Fericitu simbolu, de trei ori sântu !

Dascalescu.

23. Sórele si curcubeulu.

Unu curcubeu frumosu straluciá in nuori, si toti, càti lu vedeau, laudau frumuseti'a lui. Dar prin acést'a curcubeulu se sumeti intru atât'a, încátu cutezá a dice, ca elu este mai frumosu decâtu sórele, fiindu acest'a numai simplu albu, eara elu de siepte colori.

Acést'a o audí sórele. „Eu nu voiu se me punu cu tine, frumóse curcubeu!“ díse elú suri-

diendu, și se ascunse în nuori; dar în momentul acela perî și curcubeulu.“

Unii ómeni suntu atátu de vani și de nemulțiamitori, încátu niciia voru se recunósca, delacine se trage fericirea lor. Unii cá acei'a suntu vrednici, cá se le sece isvorulu acestei fericiri.

Richter.

24. Lumea.

Lumea e o fauría,	Unulu suges numai miere,
In ea sórtea-i fabricantu;	Altulu róde númai osu:
A preface ea ne scie	Rabda, de -i fára potere,
In lutu fragedu și 'n brilantu.	Bate, de -i ciocanu vertosu.

G. Asachi.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

25. Laditi'a lui Domnedieu.

A fostu odata unu omu avutu și respectatu, numele lui Benedictu, adeca Binecuventatulu. Numele acest'a elu lu portá cu dreptulu, pentru ca Domnedieu lu binecuventase cu bunuri în abundantia, și tóta lumea lu binecuventá. De aceea și cautá se imbucure pre fia-ce omu, pre strainulu cá și pre vecinulu, dar mai alesu pre cei seraci și lipsiti. Și acest'a o faeá asiá.

Déca avuse o dí buna cu prietenii sei, se duceá în camer'a sea și eugetá: „Multi suntu, cari n'au avutu parte de o dí cá acest'a, și ce aru fi, déca asiu fi mai chiamatu inea pe atáti'a óspeti!“ Și

asiá puneá din banii sei atât'a, câtu lu constase ospetiulu, intr'o laditia, care o numiá la diti'a lui Domnedieu. Asemenea déca audiá, c'a fostu unde-va focu, dá cu mâna deschisa partea sea pentru ajutorinti'a celoru nenorociti. Apoi privindu la cas'a sea, intrá in camer'a sea si diceá: „La mine tóte stau bine si neatinse“, si pentru acést'a puneá in laditi'a lui Domnedieu. Si iarasi candu audiá de grândini, de esundári si alte nenorociri, puneá pentru acestea in laditi'a lui Domnedieu. Astfelu si candu lu imbieau cu vinuri scumpe si cu alte lucruri frumóse, cumperá dintr'ensele, in sa cu mesura, asiá incátu infrumsetiau cas'a lui si imbucurau pre prietini lui, eara elu mergeá in camer'a sea si diceá: „Tu ti-ai potutu cumperá de acestea si ai potutu immulti averea ta,“ si puneá in laditi'a lui Domnedieu; pelânga aceea tramiteá bucurosu din vinulu celu scumpu, candu aveá lipsa vre unu bolnavu. Asiá facù in tóta viéti'a sea.

Ear candu i veni tempulu se móra, atunci plangeau seracii, veduvele si orfanii si diceau: „Cine se va indurá spre noi, candu nu va mai fi intre noi Benedictu?“

Eara elu dise: „Unu tata bunu ingrijesce, cá si candu nu e elu acasa copiii se nu duca lipsa. Luati laditi'a lui Domnedieu cu totu ce este intr'ens'a. Acea este a seraciloru, a veduveloru si a orfaniloru; impartiti dintr'ens'a si o

chivernisiti bine și întiepleșce.“ După acéști'a mori,
și se urmă, precum dîseșe elu.

Asiá stă la diti'a lui D o m n e d i e u de
o sută de ani spre mangaiarea celoru lipsiti, și
pomenirea lui *Benedictu* rămâne binecuventata.—

Krummacher.

26. Comór'a.

Unulu candu a fostu se móra, fiii sei toti într'unu ceasu,
Venindu, patu-i incongióra și lu întréba de remasu,
Dicendu: „Tata, esti slabu fórté și diata căci nu ti
faci ?

O se te apuce mórtea, și nimicu nu ne spuni, taci ?
Noi mai antăiu de iertare amu venitu se te rogămu,
Și asiá și pentru stare indrasnimu se te 'ntrebămu.
Căci pe lângă aste tóte, câte ti-a datu celu de susu,
Se n'aibi și strinsu nu se póte, d'o parte unde-va pusu,
Fiindca aici prin case scimu prea bine ca nu suntu,
Și e pecatu se se lase se rămăna in pamentu . . .
Noi scimu, ca unu bunu parinte copiii nu-si va urí,
Se-i lase fără de minte, seraci a se amarí.“

„Copiii mei!“ elu response,—„bogatu e numai celu

Sântu,

Și-are mii comori ascunse pe fati'a estui pamentu.

Și celu ce innadusiesce totu într'un'a cautandu,

Acelu negresitu gasesce cu serguintia sapandu.

Multi narodi gaurescu pamentulu, comori in elu cau-
tandu,

Dar nesciindo, cum ?—pascu ventulu, surd'a sî 'n-
 desiertu umblandu.
 Comór'a nu se gasesce, candu ici, candu coleá sa-
 pandu,
 Ci lesne se nimeresce candu iai pamentulu de
 rendu.
 Si 'n aduncu nu e bagata, pre omu multu a-lu
 obosi,
 Ci d'o palma e 'ngropata, cá se o póta gasi.
 De aceea, de Ve place cá se ve imbogatiti,
 Cum amu facutu eu, veti face, si-ascultati se au-
 diti:
 Eu, vrendu se cautu comóra si 'ndesiertu se nu
 muncescu,
 Cumperai o mostóra, dorinti'a se-mi isbandescu,
 Si o apucaí dealungulu se cautu comóra 'n ea,
 Candu cu sap'a, candu cu plugulu o sapai cum tre-
 bniá.
 Si-adeveratu, asta treaba me osteni 'n acelu anu,
 Dar si nu mi-a fostu degeaba, ca totu gasii unu
 borcanu.
 Apoi cumperai bucate, si loculu, càtu lu sapai,
 Lu semenai jumetate si 'ncolo vitia bagai.
 Facendu tiérin'a si viea, amu luatu gráu, ordin si
 vinu,
 Si sut'a au adusu miea séu unu borcanu cu vérfu
 plinu.
 Si acum acea comóra fàra nici unu scadiamentu

O amu totu pe mosfóra ingropata in pamentu.
 De voiu morí, impreuna veti merge s'o cautati,
 Sapandu cu 'ngrijire buna, mosí'a se n'o stricati;
 Ci faceti, dicu, cum e bine, adeca de rendu sapati,
 Cá se poteti, cá si mine, rodu dintr'ens'a la luati!"—
 Abiá pán'ací elu díse, si ostenindu incetá,
 Adormí, ochii-si inchise si nu se mai desceptá.
 Feciorii lui s'apucara (dupa-ce l'au ingropatu),
 Pretotindenea cautara, locu n'au lasatu nesapatu.
 Dupa-ce se necajira, ca nici unu borcanu n'au scosu,
 Loculu celu sapatu pornira si lu semenara frumosu.
 Din care cu 'mbelsiugare in acelu anu rodu luandu,
 Facura o summa mare, cu pretiu bunu tóte ven-
 diendu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj
 Atunci ei cu pareri bune fratiesce banii 'mpar-
 tindu,
 Li a venitú intielepciune, si díse unulu zimbindu:
 „Vedeti, fratíloru, comór'a, de care Tat'a a dísu?
 Borcanulu e mosíór'a, si banii, cum ni a descriisu.
 Adeca: Lucrandu pamentulu, scótemu comór'a din elu,
 De munca i-a fostu cuventulu, ear nu—cum gan-
 deamu—altfelu.
 Munc'a e comóra mare, ce stá 'ngropata 'n pa-
 mentu,
 Care sfarsítu nu mai are din porunc'a celui Sántu.
 Si déca nevoitoriulu cu nadejde va sapá,
 Elu si-va dobandí dorulu, comór'a a desgropá.
 Munc'a pre omu nici odata nu lu lasa a flamendi,

Candu cu firea 'mbarbatata nóptea o va face di.
 Asiá dar d'ací'nainte se nu siedemu lenevosi,
 Ci, cum ni a datu tat'a minte, se muncimu mai
 inimosi!"

Antonu Pannu.

27. Seraculu fericitu.

1. Erá unu omu seracu, in sa cinstitu,
 De sórtea sea in totulu multiemitu.
 Elu pànea sea prin munc' o aduná,
 Si candu munciá, deapururea cantá:
 „O maic'a mea! tu care m'ai portatu
 „In alu teu sinu si m'ai facutu barbatu!
 „Unde esti tu, tu, care m'ai iubitú,
 „Se vedi, càtu sum in lume fericitu?
2. „O maica mea! Eu inca n'amu uitatu,
 „La mórtea ta, candu tu me ai chiamatu,
 „Morindu mi-ai disu: O, draga fetulu meu!
 „Vedu c'oiu se moru, asiá va Domnedieu.
 „Asculta dar' unu svatu, ce voiu a-ti dá;
 „Si de-i gresí, tu me vei blastemá.
 „Càtu vei trai, fi fetulu meu cinstitu,
 „Si siguru fi, ca vei fi fericitu!"
3. „Ah! De atunci, o maic', amu remasu eu,
 „Copilu strainu, chiaru lângá tatalu meu.
 „Plangendu vedeamu pre doisprediece frati
 „Cautandu la ceru in lacrimi inundati.

„Parinte loru se fiu amu fostu detoriu ,
 „De si seracu, se le dau ajutoriu.
 „Càtu amu potutu, pentru ei amu muncitu ! . . .
 „O maic'a mea ! càtu sum de fericitu !

4. „Fiindu cinstitu, eu nu avui cuventu
 „La ómeni mari se me 'nchinu pe pamentu.
 „Eu prin favoru n'amu vrutu se dobandescu
 „Lucrulu nedreptu, ce 'n lume multi iubescu.
 „Pe munc'a mea salariulu mi-amu luat,
 „Sî Domnedieu in totu m'a ajutat ;
 „Acum-a amu putînu, càtu amu doritu;
 „De si seracu, dar sum prea fericitu.

5. „Cu onórea mea unu nume mi-amu facutu,
 „Si amici, ce locu de rude mi-au tinutu.
 „Pe buz'a mea minciun'a n'au jocalu,
 „Pre nici unu dreptu eu nu amu defaimatu.
 „Nici unu omu n'amu fostu insielatoriu,
 „Sî 'n tiér'a mea nu amu fostu tradatoriu.
 „De-sî seracu, de sórte-su 'multiemitu;
 „O maica mea, càtu sum de fericitu !

6. „O voi seraci, càti credeti, ca sunteti
 „Nefericiti, fiindca multu n'aveti,
 „Vediendu pre cei mai lipsiti decàtu voi,
 „Ve mangaiati l'ale vóstre nevoi.
 „Fiti generosi cu celu ce-i mai seracu :
 „Lui Domnedieu astfelu de fapte-i placu.

„Ori care omu, voindu a fi cinstitu,
„Cātu de seracu, póte fi fericitu.“

Georgiu Sionu.

28. Secerisiulu.

Cu dulce bucuria se uitá Ioanu, invetiatoriulu celu intieptu, pe tempulu secerisiului la vesel'a miscare si lucrare, la secerarea si culegerea de pe câmpii cei binecuventati, si dise astfelu câtra invetiaceii sei: „Secerisiulu e asemenea unui ospetiu serbatorescu, ce-lu facù unu tata copiiloru sei. Si la dñu'a ospetiului daruì unor-a din copii sei felurite daruri, si le daruì cu atà'a liberalitate, amicabilitate si iubire, încātu li se umplura ochii de lacrimi de multiemita si de bucuria. Dar pre unii dintre ei i dimise fàra daru. Atunci seracii se retrasera si si din ochii loru picara lacrimi, dar nu erau lacrimi de bucuria, ci de cari stôrce dorerea.

Petrungi la sufletu o vediura acést'a fratii mai fericiti si disera cá cu un'a gura: Nu, acést'a nu póte fi voi'a bunului nostru parinte, cá voi se jeliti, pe cându noi ne bucuràm de bunatatea lui; si cum se ne potemu noi bucurá, panacându ve vedemu pre voi jelindu. Nu, veniti si priimiti si voi partea vóstra din darulu, ce tatalu nostru ni l'a datu nóue! —Astfelu disera si detera cu màna induratóre; si serina se facù fati'a celoru ce priimira, dar inca si

mai serina a celor ce dedusera; căci mai fericit este a dá, decât a luá.

Atunci tatalu cautá ca placere asupr'a loru tuturor sî dise: „Fiti binecumentati, copiii mei! Voi ati gacitu cugetulu meu sî ati facutu dupa inim'a mea. Pre nici unulu din voi eu nu lu uitasemu, căci asiu poté-o eu face acést'a? Au nu sunteti voi toti copiii mei? Dar inadinsu impartu darurile mele astfelu, cá legatur'a iubirei fratiesci prin dare sî priimire se se stringa mai tare intre voi, sî unulu se se nobileze prin binefacere, celalaltu prin multiemire. Voi ati gacitu cugetulu meu sî mi ati veselitu inim'a, de aceea fiti binecumentati copiii mei!“

BCU Cluj / Central University Library Cluj *Demme.*

29. NÓPTEA PASCILORU.

1. Erá o nópte sánta, in care totu crestinulu,
Petrunsu de pietate, petrunsu d'unu zelu cerescu,
Uitandu-si neodichn'a sî patim'a sî chinulu
Veghiá, cá se zarésca minutu domnedieescu.
2. Pe tóta ferestruți'a luciá o radia lina
Din candel'a ardienda asiá misteriosu,
Sub caré credinciosulu standu in genunchi suspina,
Cu palme 'ntinse striga, ca este peccatosu.
3. Simtirea-lu chinuiesce, dar' rabda 'n mañgaiére,
Cá sî elu patimesce d'odata cu Christosu;
Ascépta numai ór'a, dorit'a inviére,
C' atunci-a se 'nceteze suspinu-i dorerosu.

4. O! nu numai crestinulu apune 'n umilintia
In asta nópte santa, plangendu neincetatu :
Biseric'a e inca in jale, 'n suferintia,
Cáci mirele ei mare se afla 'nmormentatu!
5. Deschisa este usi'a, si libera intrarea,
In cas'a rogaciunei, in cas'a lui Christosu,
Se intre totu crestinulu, se-si verse lamentarea
La celu mormenta puternicu, cu glasu evlaviosu.
6. Icón'a cea frumósa, simbolulu ingropârei,
Speranti'a libertátiei de munci si de pecatu,
Pomposu e asediata in fati'a luminârei
Candeleloru santite , ce ardu neincetatu.
7. De laturi nóptea 'ntreaga, cu sfesnicele 'n màna
Veghiéza in tacere copii nevinovati,
Asia cá nisce angeri, ce in sborare lina
S'aru fi lasatu din ceruri , de focu incungiurati.
8. Crestinulu dinainte cu palmele 'mpletite.
Cu frica, cu cutremuru, cu sufletu umilitu,
Privesce trupulu palidu si palmele ranite,
Si róga cu 'nfocare pre celu ce-a patimitu.
9. A minte si-duce de rescumperatoriulu ,
Ce pentru a lunei rele pre cruce s'a jertfitu ;
Dar' salta , caci acuma se 'nvinse muncitoriulu,
Tartarulu se deschise, si gróz'a a peritu.
10. Si cerulu se 'nvelise in négra 'mbracaminte,
Si stelele-su ascunse pe 'ntinsulu firmamentu ;
Nici elu nu vré sa lucia , pan' mortu e-alu seu parinte,
Si nici ca desfetéza pre cei de pre pamentu.

11. Asiá 'n abisulu noptiei o astfeliu de jalire,
O magica tacere domniá pentru Christosu;
Credintia sî 'ndreptare, sperantia sî simtire,
Orná pre totu crestinulu, ce acceptá doiosu.
12. De-odata cá unu fulgeru, din turnu se respandesce
Alu clopoteloru sunetu cantandu armoniosu,
Prin nópte se resfira, totu sufletulu isbesce,
Vestindu la toti minutulu scolárei lui Christosu.
13. Totu omulu se descépta din lung'a sea uimire,
Se scóla din genunchie sî face 'nchinaciuni;
Viétia nóua simte, sî face pregatire
In templu de a merge, se verse rogaciuni.
14. Asiá cá cum austrulu in capulu primavarei
Aripile-si intinde, s'aventa, caldurosu
Pe cóstele 'nalbite de viscólele ernei,
Si apele se vérsa sî se 'mpreuna josu;
15. Asiá curgeá poporulu pe tóta uliciór'a,
De sante simtieminte petrunsu sî desceptatu,
Alérge 'n sant'a casa; acum-a este ór'a,
Si-acolo se aduna multime necurmatu.
16. Dar' ce vedu? o minune! ca templulu stralucesce,
O mare de lumina cu flacara zarescu,
M'apropiu sî mai tare, audiulu mi- priimesce
Unu cantecu, ce resuna unu imnu domnediescu.
17. Preotii in ornate lucinde, maiestóse,
Pasiescu in frunte 'n templu, poporulu li-a urmatu
Si cãnta 'n armonia, cu glasuri veselóse
Maretiulu imnu sî dulce: Christosu a inviétu."

18. Poporul acordéza din inima curata
Copilulu si-ori ce june, ce-ací s'a aretatu,
Barbatulu sí caruntulu cu totii deodata
Intóna imnulu veselu : „Christosu a inviétu !“
19. Cu astfeliu de triumfuri, cu-asià solenitate
Deschide-se, vedi, templulu celu binecuventatu,
Si iar intr'ensulu intra preoti, poporu, càtu póte,
Cantându cu bucuria: „Christosu a inviétu !“
20. Sierbitiulu reincepe, Pascile suntu santite,
S'aduce jertf'a sánta pe-altariulu celu curatu ;
Preotii la jertfelnicu cànt' versuri prea marite,
Poporul le respunde: „Christosu a inviétu !“
21. O ! par' ca totu pamentulu in raiu se prefacuse,
Si tóta omenimea in àngeri s'a schimbatu ;
Unu idealu e templulu, asià mi se paruse,
Sî tóte astea fiindca : „Christosu a inviétu !“
22. De sí cadiuse velulu acestei nopti prea sánte,
Si orizonulu iara intregu s'a luminatu,
Remànu in tóta gur'a aceste dulci cuvinte,
Ce mii de ori resuna: „Christosu a inviétu !“
23. Crestinulu cu crestinulu ori candu se intalnesce,
Isi vérsa salutarea: „Christosu a inviétu !“
Ear' celalaltu totu astfelu din inima-i vorbesce,
Si dulce i respunde: „Asià-i adeveratu !“

Ioanu Borgia.

30. Cei trei amici.

Unu omu aveá trei amici. Pre doi dintr'ensii i iubiá fórte, de alu treilea nu lu doreá multu, macar ca

acést'a la inima i erá celu mai sinceru. Odata fu chiatu inaintea judecàtiei , unde erá acusatú tare , dar fàra vina. „Care dintre voi“—dîse elu—„va se mérga cu mine sî se mi fîa martoru? Pentru-ca sum acusatú greu, sî Imperatulu e maniosu.“ Celu d'antàiu dintre amicîi lui se escusà, ca pentru alte trebi nu pôte merge cu densulu. Alu doilea lu insotî pàna la usi'a pretoriului ; de acolo se 'ntórse sî merse indereptu , fîindu-i frica de judecatoriulu celu maniosu. Alu treilea, la care contase mai putînu , intrà, vorbî pentru densulu sî atàtu de voiosu marturisî de nevinovatî'a lui , încàtu judecatoriulu lu eliberà sî lu daru.

Trei amici are omulu in lumea acést'a. Cum se pórtá ei in ór'a mortiei, càndu Domnedieu lu chiama la judecata? *Bani*, amiculu lui celu mai bunu, lu parasescu mai antàiu sî nu mergu cu densulu. *Rudeni* le sî prietini lu insotiescu pàna la usi'a mormentului sî iarasi se intorcu la casele sele. Alu treilea, de care adeseori si-uitá mai multu in viétia, suntu faptele lui cele bune. Ele singure lu insotiescu pàna la tronulu judecatoriului, mergu inainte, vorbescu pentru densulu sî afla indorare sî gratia.

Herder.

31. Cei doi prietini.

Doi prietini impreuna la unu drumu calatorindu,
Unu ursu le esî 'nainte, cu gróza spre ei venindu.
Unulu dintr'ensii de frica, vediendu ursulu furiosu,
Se sui sî se ascunse susu intr'unu copaciu stufosu;
Cel'altu intr' acestu periculu singuru déca s'a
vediatu,

S'a 'ntinsu la pamentu indata sí in mortu s'a pre-
facutu.

Ursulu dar totdeodata asupr'a lui cum sosi,
Pe la nasu, pe la urechia se plecà a-lu mirosi;
Ear elu 'si tinà suflarea, se nu-lu simta, ca e viu,
Ca ursulu mortu nu manànca, dupa cum dîcu cei ce
sciu.

Si asiá de mortu gandindu-lu, cum stá nesuflandu
lungitu,

Nici decum neatingendu-lu, l'a lasatu sí a fugitu.
Ear prietenulu seu, care stá in copaciulu stufosu,
Dupa ce se duse ursulu, l'a 'ntrebatu dandu-se josu:
„Ia spune-mi, mei fratióre, ursulu ce lucru-ti siopti,
Candu se pose la urechia-ti?“ si 'ncepu a hoholi.

„Mi-a poruncitu“, elu respunse „se tinu minte, se
pazescu,

Si cu unu prietinu cá tine se nu mai calatorescu!“

Antonu Pannu.

32. Sentintie din Sânt'a Scriptura.

Фіі ізвіторіѣ де фръциіі ші приетііі теі !

1. Еатъ акѹт че есте вѣдѣ сѣѣ че есте фръ-
мосѣ, фръъ пѣмаі а локѣі фраціі імпреѣнѣ! Псалмѣ
132, в. 1.

2. Фрате де фрате ажѣтатѣ ка о четате таре
ші іналта ші пѣтернічесче ка о імперѣѣіѣ дѣте-
меіата. Пѣлд. дѣі Соломонѣ к. 18, ст. 19.

3. Челѣ че сапъ грѡпъ деапрѡпелѣи сеѣ, ва кѣдѣ дпсѣшѣ дптр'інеа; шѣ челѣ че прѣвѣлесче пеатрѣ, престе елѣ се ва прѣвѣлі. Аколо к. 26, ст. 27.

4. Маі вѣпѣ есте прѣтетѣлчелѣ деапрѡпе, дѣкѣѣ фрателье, каре локѣлесче департе. Тотѣ аколо к. 27, ст. 10.

5. Кѣ прѣтетѣл кредѣнчѡсѣ пішікѣ нѣ се пѡте асемѣна, шѣ нѣ есте месѣрѣ вѣпѣтѣѣі лѣі. Прѣтетѣл кредѣнчѡсѣ есте леакѣл вѣѣѣі, шѣ чеі че се темѣ де Домнѣл, длѣ ворѣ афла пре елѣ. Дпц. лѣі Сірахѣ 6, 15—16.

6. Еартѣ недрептатеа деапрѡпелѣі теѣ, шѣ атѣпчѣ кѣндѣ те веі рога тѣ, се ворѣ іерта ѡіе пѣкателе Дпц. лѣі Сірахѣ к. 28, ст. 2.

7. Че воіцѣ сѣ ве факѣ вѡѣе ѡменѣі, фачѣѣі шѣ воі лорѣ асемѣнеа. Еванг. Матеіѣ к. 7, ст. 12.

8. Сѣ ізвѣсчѣ пре Домнѣл Домнезѣл теѣ кѣ тѡтѣ ініма та шѣ кѣ тотѣ сѣфлетѣл теѣ шѣ кѣ тотѣ кѣѣтетѣлѣ теѣ шѣ пре деапрѡпеле теѣ ка дпсѣѣі пре тіне. Еванг. Матеіѣ 22, 37—39.

33. De modulu intru invetiatura.

(Dupa ortografi'a autorelui.)

Studiulu seav invetiatur'a sierbesce mai alesu spre a ne luminá mentea, atátu cá se cunoschemu benele sí selu amámu, cátu sí se cunoschemu reulu sí se fugimu de elu. Studiulu sierbesce inca spre

cunoscerea lucrurilor naturali și omenesci, pentru că se ne usiorăm indestularea lipselor vieții, precum și spre multumirea dorentiei, ce e în natur'a omenesca, de a cunoște, a judecă și a ne înveta.

Că studiul se ne fie folositoriu, se cere unu metodu bun și una volientia buna. Prin metodu bun ideele se desfășura în modu proporționatu, și mintea se deprinde în usiora și dreapta judecata. Bun'a volientia desteptă luarea a minte, și acést'a produce mergere înainte.

Cine se dedă de micu la pucina atentiune, a nevolia afla în sene mai tardiu acésta facultate, cându iar' fi de lipsa a o avé foră greutate și deîn invetiu. Omulu neluatoriu a minte nu numai e ineptu la invetiature, ci și la alte ocupatiuni, la conversațiune, și chiaru și la petreceri.

Multi credu, cumu că în tempulu studia-loru se potu lasá în bracia-le ori-carei nepasări de moduri, și a face ori ce lucru după talentete seu îndemânarea lor. Acést'a-i duce firesce spre a luá datine necuvenientiose.

Detori'a teneriloru e, a se portá cu celu mai mare respectu către maiestrii lor. De aci e mare necuvenientia, a se înfacisiá nu bene curățiti și îmbracati, a răspunde cu neomenia, a nu luá bene a minte la cuvântarea lor, a strigá răspunzându, a răspunde la muștrări, și a se arătă nesuferitori

de acelea; a se scusá necurmatu, dein sistema, chiaru si vorbindu forá mente; a face semne seu lucruri de despretuire, de volia rea, seau de mania.

Cea mai grea necuvenintia mai incolo e, a nu ascultá cu totu de adensulu si de buna volia, cá si candu cele demandate de maiestru le aru fi mai multu stricatiose de cátu folositorie.

Invetiatoriula discretu adese-ori, in locu de a demandá, suatuesce invatiaceiloru sei, cele ce voliesce a se implenire.

E frumosu a vedé atunci pre teneru, punendu in lucrare acele suaturi, cá si cumu aru fi demandate. Se póte vedé inainte bunu sporiulu unui teneru, si a se mesurá bun'a lui precepere, dein iutimea si bun'a volientia, cu care pune in lucrare suaturile superioriloru sei.

Inca si in studia, se ceru unele invetiari de politetia. Tenerulu, carele nusi tiene bene curate scrisorile, arata mare plecare de a fi pucinu politu intru tóte. Asi tiené cartile si chartiele cu curatia si in ordine, nu numai e de folosu pentru sporiulu intru invetiature, ci si descopere una plecare prea demna de lauda si folositoria: de a destinge, a clasificá, si a ordiná si in laintrula seu, adeca in mente.

Se cuvene a cere ajutoriulu lui D-dieu cá studia-le se aiba unu esitu de folosu adevratu.

Tim. Cipariu.

34. Tieranulu și ochielarii.

Unu omu odat' audîndu pre unii, altii vorbindu: „Câti sciu carte sî cetescu, cu patru ochi se numescu,“— a plecatu la târgu sî elu, in desaga cu unu miel, vendî mielulu, bani luà, pela bolte apoi intrà, de ochi de omu întrebându, la ce negustoriu se vendu? cu cari se pòta ceti sî scrie sî socoti? Unu boltasiu l'a audîtu, sî dupace l'a pofritu, i-a datu nisce ochielari, cá se véda tóte mari. Elu, déca i a asediatu, sî 'ntr'o carte s'a uitatu, a dîsu: „Desiertu me trudescu, c' uite, nu potu se cetescu.“ Negustoriulu sî altii-avendu, i-i infatîsià dîcendu: „Vedi, acesti'a-su' boieresci, dór vei poté se cetesci-“ Elu prin ei cum s'a uitatu, a dîsu: „Surd'a mi i-ai datu, ca nu potu ceti de locu; se vede ca n'amu norocu.“ Boltasiulu cantandu la elu, i-a dîsu: „Eu mai amu unu felu; cu-acei'a ai vedé bine, ci-su' scumpi, nusu' pentru ori cine.“ „Adu-i, câtu de scumpi voru fi, ca-i iau, d'oiu poté ceti.“ Dar cercandu-i, a dîsu iar: „Sî acesti'a-su' inzadaru; ca uite, ochii mi-sgaiescu, sî totu nu potu se cetescu. Of, sî ce pofa aveamu, acasa cându me gandeamu!“ Negustoriulu l'a 'ntrebatu: „Cum te vedu, n'a i invetiatu, sî acum te necajesci, pentru antàiu se cetesci?“ „Vedi bine,“—a respunsu elu,— „D'aceea veni c'unu miel; ca de asiu sci se cetescu, d'acesti'a ce mi trebuescu!“

Antonu Pannu.

35 Omulu frumosu.

Frumosu e omulu, Dómne, cându mintea e regina,
 Si simtiulu, ce cá sierpe spre rele lu inclina,
 Supusu loialu sî dreptu;

Virtutea-atunci marétia resare cá o flóre ,
De bruma neatinsa la rumen'a-i colóre,
In fragedulu lui peptu !

Pe fruntea lui serina dreptatea stralucesce,
Intocm'a cá sî-unu sóre, pe sfera cându pasiesce
De nuori neturburatu;
E crima,—se retrage; e sila,—se feresce,
E negur', o strabate; e nuoru,—lu impartiesce,
Sî ese nepetatu.

Frumosu e omulu, Dómne, cu inim'a curata,
Cu flórea consciintiei de crime nepetata,
Sinceru, nefatiaritu;
Conspire lumca tóta, resbata-lu ori ce sórte,
Inchida-lu se nu védia lumin'a pân' la mórte,
Sî eata-lu neclintitu !

Arunce-lu in desierturi , lipsite d'ori ce ce flóre,
Pe unde nu s'arata nici omu, nici sboratóre,
Ci sierpi veninatori;
Virtutea i va fi scutulu sî-asilulu de scapare,
Intocm'a cá sî cedrulu cu umbr'a sea cea mare
La ómeni calatori.

Frumosu e omulu, Dómne, cu generositate,
Cându iérta pre tiranulu, ce apasa p'alu seu frate,
Cu scopu d'a-lu subjugá;
Sî 'n locu se resplátésca, cum cere post'a in lume,
Dusman'a lui lucrare, i crutia negrulu nume,
Voindu a lu indreptá !

De ce nu vine, Dómne, a Ta imperatía,
Cându ómenii se stérgea sî umbr'a de sclavia,

Fiindu crestini curati ;
 Si 'n locu-i se domnésca dreptatea nepetata ,
 Egal'a 'ndreptatire si pacea-adeverata ,
 Cá intre fii si frati !

Andreiú Muresianu.

36. **Trei tineri iubitori de invetiatura.**

I. In Atin'a erá in vechime unu tineru anume Cleante, care erá fórte greu la minte si pe lángha aceea si fórte seracu. Cu tóte acestea elu aveá o dorintia nesatjabile de a-si castigá cunoscintie, ori cátu de greu i-arú fi. Pe atunci traia in Atin'a unu barbatu iutieleptu, anume Zenone, care invetia pre tinerii intielepciune si virtute. Cátu de bucurosú arú fi ascultatu si Cleante invetiaturile lui Zenone, in sa din ce erá se traiésca, déca nu si-arú fi castigatu cele de lipsa prin lucru? Ear' déca trebuia se lucre cá dileriu, cum poteá umblá la scóla lui Zenone? Dar' Cleante se sciú ajutá. Diu'a ascultá la Zenone, ear' nóptea cará apa la unu gradinariu séu maciná la o femeia pe o morisca de máná, si prin acést'a si-castigá nóptea atát'a, cátu i trebuia pe diu'a urmatóre, si pe lángha aceea erá tare si sanatosu. Mirandu-se ceilalti tineri de acést'a, ba unulu acúsandu-lu la judecatoria, ca nu -lu vede nimenea lucrandu, si elu totusi are cele de lipsa, Cleante chiamá pre ómenii. la cari lucrá nóptea, cá se marturisésca; si judecatorii atátu de multu se bucurara de

zelulu lui la invetiatura, încatu hotarira a 'i dá unu premiu de bani. Inse Zenone 'lu opri, cá se nu primésca darulu acest'a. — Óre pentru ce?

II. Totu in Atin'a erá unu june anume Demosthene, care din tóta inim'a aru fi voitu se se faca retoru, inse natur'a se pareá ca i stá cu tótu lu incontra. Cáci mai antáiu gangaiá si liter'a r nu o poteá pronuncia, apoi aveá o voce neplacuta si peptu slabu; in fine, precum dicit unii, mai aveá si reulu obicei, a umflá totu mereu umerulu stángu, —totu însusiri rele pentru unulu, ce aveá se vorbésca in publicu inaintea poporului. Si in adeveru, antái'a óra vorbiátatu de reu, încatu lu risera si lu flobierara. Altulu s'aru fi lasatu pentru totdeun'a de Retorica, insa Demosthene si-propuse cu totdeadinsulu, a se face retoru bunu; —si eata cá se facu. Dar' cum?

De multe ori mergeá pe malulu mării, unde se frangeau valurile cu mare sgomotu, cá se póta strigá tare si se se dedeá cu strépetulu (sgomotulu) adunării poporului. De altadata, luanda petricele in gura, se suiá pe unu délu, diceá câte o cuventare si se siliá a pronuncia limpede tóta silab'a. In sfarsitu se dice ca si-facu o camera subteranea, cá se se deprinda acolo in vorbire, si cá se nu i vina pofta de a esi la lumina, se-si fia rasu capulu pe jumetate; apoi se fia statu cu órele inaintea ogliudei, cá se-si dea corpului positiuni placute; in fine se-si fia posu deasupr'a umerului stángu o

sabia, cá candu va mai radică umerulu, se se întiepe. Si eata in urm'a acestoru deprinderi elu in adeveru si deveni celu mai mare retorul alu Greciei.

III. Unu filosofu din Greci'a anume Antisthene aveá din nenorocire mai totu scolari lenosi, asiá încátu invetiaturile lui nu prindeau radacina; de aceea urindu-i-se a mai vorbi indesiertu, i tramise inde-reptu la parintii lor. Dar erá unulu între ei, anume **D i o g e n e**, care nu voiá nici decâtu se se desparta de invetiatoriulu seu, pentruca aveá dorintia fierbinte de a invetiá. Antisthene, cá se cerce statornicí'a lui, mai antáiu 'lu infruntá, dupa aceea lu amenintiá cu bataia, in fine lu si batù, cá se se duca; inse lu response: „Bate-me câtu voiesci; dar' nu e destulu de vertosu batiulu teu, cá se me departeze de tine si invetiaturile tele.“ Petrunsu de aceste cuvinte, Antisthene lu luá la sine si nu se mai încercá a lu departá.

Dupa Campe.

37. Iubire de dreptate.

In espeditiunea sea, pentru de a cuceri lumea, ajunse Alexandru Macedonianulu la unu poporú in Afric'a, care locuiá intr'unu unghiu isolatu in colibi pacinice si nu cunosceá nici resbelu, nici cuceritori. Ací lu dusera locuitorii la colib'a domnitoriului lor, pentru de a-lu ospetá. Acest'a i puse înainte finice de aur, smochine de aur si pâne de aur.

„Dar voi pe aici mancati aurulu ?“ întrebà Alexandru. „Ba nu,“ response domnitoriulu; „dar eu cugetu, ca bucate de mancare ai fi potutu tu aflá si in tiér'a ta. Pentru ce dara ai venitu la noi ?“ „Nu aurulu vostru m'a atrasu pre mine aici,“ dişe Alexandru, „ci asiu dorí se cunoscú naravurile vóstre.“ „Bine,“ response acel'a, „petreci la noi, panacându ti place.“

Pe candu conversau ei astfelu, venira doi cetateni la judecata. Paritoriulu dişe : „Eu amu cumperatu dela omulu acest'a unu pamentu, si sapandu-lu affai intr'ensulu o comóra. Acést'a nu e a mea, pentruca eu amu cumperatu numai agrulu, nu si comór'a ascunsa in elu, si cu tóte acestea vendiatoriulu nu voiesce a priimi comór'a.“ Paritulu response : „Eu inca sum tocmai asiá de consciintiosu cá si concetatiénulu meu. Eu i amu vendutu lui pamentulu cu tóte câte au fostu ascunse in elu, si prin urmare si comór'a.“ Judecatoriulu repetí cuvintele loru, cá se véda ei, de i-a priceputu. elu bine, si apoi dupa càta-va precugetare dişe : „Nu aibi tu unu fiu, prietine ?“ — „Dá !“ — „Si tu o fiica ?“ — „Dá !“ — „Bine dar; fiulu teu se iee de sotia pre fiic'a cestuilaltu, si tinerii se capete comór'a dreptu zestre.“

Alexandru se parù surprinsu. „E cum-va ne drépta sentinti'a mea ?“ întrebà domnitoriulu. „Ba nu,“ response Alexandru, „insa me miru de ea.“ „Dar in tiér'a vóstra cum aru fi reesitu lucrulu acest'a ?“

„Spunendu adevèrulu“, response Alexandru, „noi amu fi pusu pre amendoi ómenii sub paza sí comór'a o-amu fi luatú pe sém'a regelui.“ „Pe sém'a regelui?“ întrebà domnitoriulu plinu de mirare. „Dar lucesse, sórele pe pamentulu acel'a?“ „Dá!“ „Dar de plouatu plóua?“ „Negresitu!“ „Mirare! Suntu pe acolo sí animale blánde, ce manáncá earba?“ „De multe soiuri.“—„Asiádara,“ dtse domnitoriulu, „fiinti'a cea a totu buna negresítu pentru acele animale inocinti dá sóre sí plóia in tíer'a vóstra; cáci voi ómenii nu meritati!“

Engel.

38. Sentintie din Sánt'a Scriptura.

BCU Cluj / Central University Library Cluj
 ФІІ ДРЕПТЪ ШІ ОНЕЕТЪ!

1. ПОМЕНІРЕА ДРЕПЦІАЛОР КЪ ЛАДДЕ, ЁАРЪ НЪМЕЛЕ НЕКРЕДІН-
 ЧІОШІАЛОРЪ СЕ СТІНЦЕ. ПІАД. АБІ ГОЛОМОНЪ КАП 10, СТ. 7.
2. АНТРА ПОМЕНІРЕ ВЪЧНІКЪ КА ФІ ДРЕПТАЛЪ. ДЕ АВЪЛАШ
 РЕШ НЪ СЕ КА ТЕМЕ, ПЕДАЛЪ III, К. 6 ШІ 7.
3. КЪМПЕНЕЛЕ ВІКАЕНЕ ВРЪЧІВНЕ СВНТЪ АНАІНТЕА ДОМНВАІ,
 ЁАРЪ КЪМПЪНА ДРЕАПЪ ПРІІМІТЪ ЁСТЕ АБІ. ПІАД. АБІ ГОЛО-
 МОНЪ К. 11, СТ. 1.
4. КЪМПЕНЕ ДРЕПТЕ ШІ ПЪНЦІ ДРЕПЦІ ШІ МЕСЪРЪ ДРЕАПЪ
 СЪ ФІЪ ЛА КОІ; ЁШ СВНТЪ ДОМНВАШ ДЪМНЕУЕВАШ КОСТЪР. А
 3. КАРТЕ А АБІ МОІСЕ, К. 19, К. 36.
5. ВРЪЧІВНЕ СВНТЪ ДОМНВАШ ВЪЗЕЛЕ МІНЧІНОСЕ; ЁАРЪ ЧЕА ЧЕ
 ФАЧЕ КРЕДІНЦЪ, ПРІІМІТЪ ЁСТЕ ЛА ДЖНВАШ. ПІАД. АБІ ГО-
 ЛОМОНЪ КАП 12, СТ. 25.
6. ВРЪЧІВНЕ ЁСТЕ ДОМНВАШ ГАНДВА НЕДРЕПТЪ; ЁАРЪ КЪ-
 ВІНТЕЛЕ КЪРАЦІАЛОРЪ СВНТЪ КЪВІОСЕ. ПІАД. АБІ ГОЛОМОНЪ К-
 15, СТ. 27.

7. АНЧЕПЪТВА КЪЛЪЙ ЧЕИЙ БЪНЕ ЁТЕ А ФАЧЕ ДРЕПТАТЕ; КЪ ПРИИМЪТЪ ЁТЕ АСИ ДЪМНЕЗЕЪ МАЙ МВАТЪ ДЕКЪТЪ АДЪЧЕРЕА ДЕ ЖЕРТФЪ. АКОЛО К. 16, СТ. 7.

8. МАЙ БЪНЪ ЁТЕ СЕРАКЪЛА АНТЪРЪ ПРОСТІА СЕА, ДЕКЪТЪ БОГАТВА ЧЕЛЪ КІКЛЕАНЪ КЪ БЪЗЕЛЕ САЛЕ. АКОЛО К. 19, СТ. 1.

9. МАЙ АЛЕЪ ЁТЕ НЪМЕЛЕ БЪНЪ. ДЕКЪТЪ БОГЪЦІА МВАТЪ, ШІ ДАРЪЛЪ БЪНЪ ДЕКЪТЪ АРЪИТЪЛА ШІ АЪРЪЛА. АКОЛО КАП 22, СТ. 1.

10. ФЪЦЕ НЕКРЕДИНЪІОЕВА НЕГОНИДЪ-ЛЪ НИМЕНЪ; ЁАРЪ ДРЕПЪЛА КА ВЪНЪ ЛЕЪ АНДЪРЪНЕСЧЕ. АКОЛО К. 28, СТ. 1.

11. ПЪНЪ ЛА МОРТЕ ТЕ АЪПЪТЪ ПЕНТЪРЪ АДЕКЪРЪ, ШІ ДОМНЪЛА ДЪМНЕЗЕЪ СЕ КА АЪПЪТА ПЕНТЪРЪ ТІНЕ. АНЦЕЛЕПЧ. АСИ СІРАХЪ 4, 32.

12. ГЪЦИЎ АДЕКЪРЪЛА ФІЗ-КАРЕЛЕ КЪТЪРЪ КЕЧІНЪЛЪ СЕЪ; АДЕКЪРЪ ШІ ЖЪДЕКЪТЪ ДЕ ПАЧЕ ШІ ДРЕПЪТЪ ЖЪДЕКАЦІ АН ПОРЪЦІЛЕ КОЪТРЕ. ШІ НИМЕНЕА ДІН БОІ РЕЪ КЕЧІНЪЛЪ СЪЪ СЪ НЪ ГЪНДЕАКЪ АН ІНИМА СЕА, ШІ ЖЪРЪМЪНЪТЪЛА ЧЕЛЪ МІНЪІНОЕЪ СЪ НЪ-ЛЪ ІВЕЦІЎ; ПЕНТЪРЪ КЪ ТОТЕ АЧЕТЕА ДЕ-АМЪ ВЪРЪТЪ, ЗІЧЕ ДОМНЪЛЪ АТОТЪЦІІТОРІВЪЛЪ. Прор. Захаріа 8, 16-17.

13. ГЪ ФІЗ КЪВЪНЪТЪЛЪ КОЪТЪРЪ: АША, АША; НЪ, НЪ; ЁАРЪ ЧЕ ЁТЕ МАЙ МВАТЪ ДЕКЪТЪ АЧЕТЕА, ДЕЛА ЧЕЛЪ РЕЪ ЁТЕ. ЕКАНГ. МАТЕІЪ К. 5, В. 37.

14. АЪПЪДЪНЪДЪ МІНЪІВЪЛА, ГЪЦИЎ АДЕКЪРЪЛЪ ФІЕСЧЕ КАРЕЛЕ КЪ КЕЧІНЪЛЪ СЕЪ; КЪ ВЪНЪЛЪ АЛЪВІА СЪНТЕМЪ МЪДЪВЪРЪІ. АПОСТЪ ПАВЕЛЪ КЪТЪРЪ ЕФЕЛЕНІ, К. 4, СТ. 25.

39. Regele Fridericu si vecinu-seu.

Regele Fridericu II, din Prussia avea in departare de optu ore dela Berlinu unu castelu frumosu de petrecere, si-i placea acolo, deca n'aru fi fostu chiaru in apropiarea lui o nepaciuita de mora.

Căci întâiu, unu castelu regescu și o mór'a nu sîedu bine un'a lînga alt'a, macar cã pînea cea alba nu e rea nici in castelu, d'eca a macinatu mór'a merruntu și a coptu cuptoriulu bine. Dar și afara de aceea cîndu erã cufundata regele in ideile sele cele mai bune și nu cugetã la vecinu-seu, morariulu deodata și - slobodã morisc'a și nu cugetã nici elu la domnulu vecinulu; și cugetãrile regelui nu stricau umblatufu mór'ei, dar toraitur'a rôtelorü stricã cãte odata cugetãrile regelui. Bunulu cetitoriu va dîce : Unu rege are bani cãta frundia și earba ; de ce nu cumperã regele mór'a dela vecinu-seu și se o strice ?

Regele scieã, pentru ce. Cãci intr'un'a din dîle chiamã pre morariulu la sine. „Vei intielege“, i dîse, „ca noi amendoi nu potemu custã unulu lînga altulu. Unulu trebuie se se duca. Ce-mi dai pentru castelutiulu meu?“ Morariulu dîse: „Cãtuai cere pentru elu, domnule rege și vecine?“ Regele response : „Omu minnatu, atãti'a bani nu ai tu, cã se-mi poti cumperã castelulu. Dar tu ce ceri pe mór'a ta?“ Morariulu iar response: „Inaltiate Dómne, asiã nici Maria Ta nu ai atãti'a bani, cã se poti cumperã mór'a mea. Cãci nu mi e de vendiare.“ Regele îmbiiã odata, de d'oue ori, de trei ori; dar vecinulu stetù pe lînga vorb'a sea: „Nu mi e de vendiare.“ „Intr'ens'a“, diceã, „m'amu nascutu, și intr'ens'a vreau se și moriu; și precum tata-meu mi a tinut'o mie, asiã s'o capete și urmasii mei dela mine, și binecuventarea mosiloru se remãna preste dens'a.“

Atunci si-schimbà regele cuvintele in mai seriosu. „Dar scii tu, omu bunu, ca eu nice n'amu lipsa de a face vorba multa? Eu demându, se ti se taxeze mór'a, si o stricu. Apoi ia banii ori nu i luá!“ Atunci morariulu celu ne'nfricatu zimbi a ride si respunse regelui: „Bine dáci, Inaltiate Dómnne, numai déca n'aru fi judecat'a cea mare din Berlinu!“ adeca, cumca elu nu se dà, panacandu nu lu va castigá regele cu judecat'a. Regele erá unu dominitoriu dreptu si scieá fi si gratiosu, si asiá si inimosf'a si indrasnirea unui cuventu nu i erá spre superare, ci spre plácere. Cáci de atunci lasá pre morariulu nesuperatu, si remasera totu vecini buni unulu cu altulu. Cluj / Central University Library Cluj

Hebel.

40. **Rabdarea.**

П'а виртѣцilorѣ ливеде тревѣие дп кѣпѣтѣиѣ
 Потѣлѣ челѣ скѣтпѣ алѣ рѣвѣдѣреї съ се афле маї дптѣиѣ;
 Ши деакѣ дпн дптпмпларе патѣра нѣ 'лѣ ва съдї,
 Тревѣие опї кѣт съ факѣ чїнева а 'лѣ пресъдї.
 Ши съ дпгрїжеаскѣ вїне, ка съ прїндѣ рѣвѣчїнї,
 Нѣ кѣтѣва съ се всѣче де чева 'нконтрѣ прїчїнї.
 Ш'апї вѣрѣрїме 'налте съ ле таїе не 'нчетатѣ,
 Ка съ се дпрѣтѣрезе шї съ фїѣ маї плекатѣ,
 Кѣт шї вїне съ се 'птїнзѣ л'адѣнчїме дп пѣтѣнтѣ,
 Ка нѣ кѣтѣва съ 'лѣ довоаре вр'о фѣртѣпѣ сеаѣ вр'ѣнѣ
 вѣптѣ;

Каре ши дп тжмпл іернеі съ пѣ поатъ децера,
 Де ши тоат' а лѣі вердеацъ атѣлчї се ва скѣтѣра ;
 Маї вжртосѣ къ пїчї пѣ трѣвї' л'аша тжмпѣ а се
 тжндри,
 Чї'п фрѣтоаса прїмѣварѣ, кѣндѣ ва 'пѣрѣнзї ши 'пѣлорї,
 Ши дп лївїцїта варѣ, веселѣ стѣндѣ ши рѣтѣросѣ,
 Дши ва да къ велшѣгѣ роѣл чел преа дѣлче ши гѣстосѣ.

Antoni Pannu.

41. Sentintie din Sânt'a Scriptura.

Фїї смерїтѣ, рѣвѣторїѣ ши дндѣрѣторїѣ!

1. Челѣ че рїде де серакѣ, тѣпїѣ пре чел че л'а фѣ-
 кѣтѣ пре елѣ; еарѣ чел че-лѣ пїлїесче, се ва пїлї. Пїл-
 деле лѣї Соломонѣ / *Кент 17, v. iv 5. City Library Cluj*

2. Маї пїнте де сѣрпаре се дналцъ ініма отѣлї
 ши маї пїнте де тѣрїре се стересче. Тотѣ аколо к. 18,
 ст. 12.

3. Сѣтецїа пре отѣ стересче; еарѣ пре чеї че гѣп-
 дескѣ къ стеренїѣ, пї дпгѣресче къ тѣрїре Домпѣлѣ. Аколо
 к. 29, ст. 23.

4. Нѣ те дналца пре тїне, ка съ пѣ казї ши съ а-
 дѣчї печїпете сѣлетѣлї теѣ, ши сѣ дескопѣре Домпѣл челе
 аскѣпсе але тале ши дп мїжлокѣл адѣпѣреї съ те сѣрпѣ
 пре тїне. Дпц. лѣї Сїрахѣ 1, 30.

5. Кѣ кѣтѣ естї маї таре, кѣ агѣта маї мѣлѣтѣ те
 стересче, мї дпїнтеа Домпѣлї веї аѣла харѣ. Дпц. лѣї
 Сїрахѣ 3, 18.

6. Нѣ рїде де отѣл челѣ че есте дптрѣ атѣрѣчїзпѣа
 сѣлетѣлї сеѣ, къ есте челѣ че стересче ши челѣ че дналцъ.
 Дпц. лѣї Сїрахѣ 7, 11.

7. Длчепъгъл пѣкатъгъл есте грѣѡа, ши челѣ че о
цѣне пре еа, ва плоза зрѣчѣне. Длц. лѣ Сѣрахъ 10, 15.

8. Тотѣ челѣ че се ѡпалцъ, стерѣ-се-ва; еаръ челѣ че
се стересче, длъца-се-ва. Еванг. Лѣка. к. 18, ст. 14.

9. Извѣдѣ пре врѣшташѣ вострѣ, грѣдѣ де вѣне пре
чеѣ че ве грѣѣскѣ де реѣ пре воѣ, фачецѣ вѣне челорѣ че
ве хрескѣ пре воѣ, ши ве рогацѣ пентрѣ чеѣ че ве асѣпрескѣ
ши ве гонескѣ пре воѣ. Домпѣлѣ ла Еванг. Матеѣ к. 5, в. 44.

10. Тѣ къндѣ фачѣ мѣлостенѣ, съ пѣ счѣ стѣпа та
че фаче дреапта та. Съ фѣ мѣлостенѣ та длтрѣ аскѣсѣ;
ши татъгъл теѣ, чел че веде длтрѣ аскѣсѣ, ачела ва да цѣ
ла аретаре. Аколо к. 6, в. 4 ши 5.

11. Ферѣцѣдѣ чеѣ мѣлостѣвѣ, къ ачѣѣ се ворѣ мѣлѣ.
Еванг. Матеѣ к. 5, ст. 7.

42. ● cersitóre.

Amu cincǐ prunci plapândi acasa,
Ce plângu jalnicu in sughiti;
Câci crudu fόμεa i apasa
Si de frigu suntu amortiti.
Fâra focu si de-mancare
Curendu bietii potu mori.
Och! Si 'n lumea asta mare
Tristu e a cersitori!

Dragii mamei! Dormiau inca
Cându din casa amu esitu.
C'o durere prea adunca
Astadi eu i-amu parasitu.
Domnedieule prea tare,
Multu mai amu a suferi?
Och! In lumea asta mare

Tristu e a cersitori !

Cându gandescu, ca ei indata
 Din somnu se voru desceptá
 Si c'o voce desperata :
 „Focu si pâne!“ voru strigá :
 Inim'a-mi din locu-i sare,
 Diu'a-mi pare-a se 'nnegri,
 Och ! In lumea asta mare
 Tristu e a cersitori !

Intindu mân'a-mi amortita
 Càtr' avutulu trecatoriu,
 Si c'o ruga umilita
 I ceru miculu ajutoriu ;
 Insa elu in nepasare
 Nici voiesce-a me zari.
 Och ! In lumea asta mare
 Tristu e a cersitori !

Avuti, dati-mi ajutore,
 Se mi vedu fiii radicati,
 Cá se potu si eu sub sóre
 Tierei mele dá soldati.
 Dar in vanu e-a mea strigare,
 Pasii loru nu potu oprí.
 Och ! In lumea asta mare
 Tristu e a cersitori !

Eata sórele i amédia, . .
 Ei acum s'au desceptatu ;—
 Fómea crudu i consuméza,
 Geru 'i aspru, ne 'mpacatu.
 Aste tóte nu su' in stare

Se le póta suferi . . . . .
 Och! In lumea asta mare
 Tristu e a cersitori!

Intr'o casa mai sub séra
 Cinci copii mortí s'au gasitu ,
 Si-o femeia láng'o scara
 Inghiatiata in sfarsitu.
 Iasiulu totu de intristare
 L'asta veste 'mmarmuri.
 Och! In lumea asta mare
 Tristu e a cersitori!

Georgiu Taftu.

43. **Maiestri'a de a te inavuti.**

Odiniórpъ, — историческъ Франклинъ ли фрѣ-
 мóселе сéле інвещътърї — те оврїї кѣ калѣлѣ
 меѣ ла зпѣ локѣ, знде ера адзнатъ о тѣлциме
 де óменї пентрѣ о личитацїѣне. Ера кам де
 диминедъ ; óменїї ворбїаѣ де времїле челе реле,
 ши зпѣлѣ дїнтре еї се адресъ кѣтръ зпѣ бѣ-
 трѣнѣ кѣ пѣрѣлѣ кѣрѣптѣ, ла ведере омѣ кѣ старе
 възпѣ, інтрѣвѣндѣ-лѣ: „Дар Дта, мошѣ Аврааме,
 че зїчї де времїле ачестеа? Нѣ Цї се паре ши
 Дтале, кѣ дѣрїме челе греле ворѣ стóрче деара
 де тотѣ? „Мошїѣ Авраамѣ се сколъ ши респѣнсе:“
 „О ворба възпа възкѣросѣ ве даѣ, ши лпка фòрте
 пе скѣртѣ; кѣчї челѣ лпцелептѣ ши кѣтїнте зпѣ

квѣнтѣ ѿ е де ажнѣсѣ.“ Тѣтъ адънареа стърѣи
пе лъпгѣ елѣ, ка съ ворвѣскѣ. Тоѣ се адънарѣ
лпцѣрѣлѣ лѣи, шѣ елѣ лпчепѣ асфелѣ.

„Лѣвѣцѣ прѣетѣнѣ шѣ амѣчѣ вечѣнѣ! Дърѣле, че
е дрептѣ, свѣнтѣ кам греле, дар' дѣкѣ п'амѣ
авѣ поѣ шѣ алте дърѣ, фърѣ пѣтаѣ каре ле дѣмѣ
ла стърѣпѣре, мѣ се паре, къ кърѣндѣ амѣ гѣта
кѣ еле. Дар маѣ авемѣ шѣ алтеле мѣлте, каре
пе кадѣ кѣ мѣлтѣ маѣ греѣ. Д. е. ленеа пѣстрѣ
пе ѣа де дѣже орѣ маѣ мѣлтѣ дѣкѣтѣ стърѣпѣреа,
дешертѣчѣнеа де треѣ орѣ, еар пѣвѣнѣа де па-
трѣ орѣ. Де ачесте дърѣ пѣ пе пѣте скѣтѣ пѣчѣ
хнѣ депѣтатѣ дѣн дѣетѣ, пѣчѣ де тотѣ, пѣчѣ пе жѣ-
мѣтате.

Кѣ тѣте ачестеа лпкъ пѣ е де перѣтѣ, пѣ-
таѣ дѣка вомѣ аскѣлта де сватърѣле челе вѣне;
къ челорѣ че се ажѣтѣ еѣ, ле ажѣтѣ шѣ Домпе-
зеѣ. Асѣдра хнѣ стърѣпѣрѣ, кареа арѣ сѣлѣ
пе попорѣлѣ съ факѣ а зечеа парте дѣп анѣ клакѣ
сеаѣ ѣовѣцѣ, арѣ стрѣга ѣменѣ кѣ тоѣцѣ; дар
ленеа пе ѣа ѣнкѣ шѣ маѣ мѣлтѣ. Сокѣтѣцѣ пѣтаѣ
тѣмѣлѣ, каре лѣ петречѣцѣ кѣ тотѣлѣ лп лене-
вѣре, адекѣ пѣфѣкѣндѣ пѣмѣка сеаѣ ешѣндѣ ла
петречѣрѣ, каре лпкъ пѣ свѣнтѣ де пѣчѣ ѣ треаѣ:
шѣ вѣцѣ аѣла, къ еѣ амѣ дрептѣлѣ. Ленеѣреа е-

сте дпчепятвлѣ тѣтѣрорѣ релелорѣ; еа адѣче вѣле
 ші требзіе съ не скѣртезе віѣца, пептрѣ къ не
 молешесче. Лепевіреа есте о рѣѣна, кареа те стрі-
 къ къ тѣлтѣ маі тѣлтѣ дѣкѣтѣ лѣкрѣлѣ. Кеіа,
 че о дптревзіпдезі адесеорі, тотдезна е лѣчіѣ.
 Еар деакѣ-ці іѣвещі віѣца, пѣ рісіні тімпѣлѣ, къчі
 елѣ е матеріа, дпн кареа е компѣсъ віѣца. Кѣтѣ
 де тѣлтѣ пердепѣ поі пѣмаі прпн ачееа, къ дор-
 ппмѣ маі тѣлтѣ, дѣкѣтѣ не е де ліпсъ, ші пѣ къѣ-
 тѣмѣ, къ къпеле dormpndѣ пѣ прпнде іепѣрі, ші
 къ дп грѣпѣ вомѣ dormі дестѣлѣ. Тѣмпѣлѣ пер-
 дѣтѣ пѣ се маі пѣте аѣла, ші чееа че поі пѣ-
 ппмѣ тѣмпѣ дестѣлѣ, дп сѣжршітѣ араре орі не
 е де ажпнсъ. Хаідеці дар' съ тішкъмѣ тѣпеле,
 пѣпѣкъндѣ маі авемѣ потере. Лепеа тѣте ле
 дпгрезіѣзѣ, сіліпца тѣте ле дплеспесче. Чпне
 се скоалѣ тѣрзіѣ, пѣ гатѣ піпкѣ; къндѣ лѣкрѣ
 маі віне, е ші поапте. Лепеа аша се тѣрѣе де
 дпчетѣ, дпкътѣ акѣші о ажппѣ сѣрѣчіа. Мѣ-
 пѣ-ці тѣ требіле тале, ка съ пѣ те тѣне еле пре
 тіне. Кѣлкѣ-те де врепте, скѣлѣ-те де врепте!-ачѣ-
 ста фаче пре отѣлѣ сѣпѣтосѣ, авѣтѣ ші дпделептѣ.
 — Че фолосѣ, съ дореші ші съ ащепці тѣмпѣрп
 маі вѣпне? Скпмѣаці-ве пѣмаі воі, къ апоі ші тім-
 пѣрпне се ворѣ скпмѣа. Сіліпца п'аре ліпсъ де а

dori. Чине се хръпеше къ пѣдеждѣ, е ѡн перикълѣ а мори де фоате. Фъръ остенеалъ нѣ есте кѣшигѣ. Чине аре месерѣ, аре ши авере; ши чине аре о дѣрегѣторѣ, аре ши пѣне ши опѣре. Чине вреа съ лѣкре, тотдезна афлѣ пѣне. Ла отѣлѣ лѣкрѣторѣ се зѣтъ фѣтеа пе ферѣстрѣ, дар' съ дѣтре дѣ касѣ нѣ кѣтеазѣ. Вѣѣца лѣкрѣтоаре е мата порокѣлѣ, ши челѣ бѣрѣатѣ ѡ дѣрѣеше Domnezeѣ тѣте. Лѣкрѣ астѣзѣ, кѣчѣ нѣ поѣ сѣи, че те ва дѣпедѣка тѣне; зѣлѣ астѣзѣ е шаѣ бѣлѣ декѣтѣ дѣже тѣне. Апѣкѣ-те де лѣкрѣ бѣрѣетѣше; пѣсѣка нѣ прѣнде шѣрѣчѣи кѣ тѣлѣши дѣ ла-бе. Дар пѣчѣ бѣрѣѣѣца сѣнгѣрѣ нѣ е де ажѣнсѣ; трѣвѣе съ фѣтѣ статорпѣчѣ, пѣлѣсѣторѣ, пѣчерѣвѣ-кошѣ; трѣвѣе съ фѣтѣ ши кѣ окѣи ла лѣкрѣ, ши съ нѣ пе лѣсѣтѣ преа тѣлѣтѣ дѣ пѣдеждеа ал-тора; кѣчѣ зѣлѣ потѣ ши о фатѣлѣтѣ, кѣре се тѣтѣ де тѣлѣте орѣ, нѣ спорѣскѣ аша вѣне, ка чеѣ че стаѣ пе локѣ. Трѣѣ тѣтѣрѣ сѣлѣтѣ ка зѣлѣ фокѣ. Нѣ пѣ-рѣсѣ лѣкрѣтѣореа та, ши пѣчѣ еа нѣ те ва пѣрѣсѣ пре тѣне. Деакѣ вреаѣ съ цѣ ѣспрѣвѣѣѣ лѣкрѣлѣ вѣне, дѣ-те дѣсѣѣѣ. Чине вреа съ се дѣнавѣѣѣ-скѣ прѣн пѣлѣгѣ, трѣвѣе съ прѣндѣ дѣсѣшѣ де коарпѣле лѣѣ. Окѣлѣ домѣлѣѣ фѣче маѣ тѣлѣтѣ спорѣѣ, декѣтѣ амѣндѣже тѣлѣле. О тѣкѣ трѣчѣре

пóте фаче mare реѣ. Липсіндѣ зпѣ кзіѣ се пердѣ поткóва; липсіндѣ поткóва, се пердѣ калѣлѣ, пері кълъредѣлѣ, кълчі ілѣ ажзпсе дзштѣпѣлѣ ші 'лѣ оторі,—чееа че пѣ с'арѣ фі дптімплатѣ, дѣка с'арѣ фі зітатѣ ла кзіѣлѣ дпн поткóвъ.

Чіне пѣ счіе ші пѣстра, прекзт счіе кѣштіга, ачела се поате оторѣ кѣ лѣкрѣлѣ ші тотѣші пѣ ва лѣса дзпѣ сіне о парѣ. Бѣкѣтѣрїа грасѣ фаче тестаментѣлѣ слабѣ. Кзт а венітѣ, аша с'а дѣсѣ, — се зіче де тѣлці флорпаші. Де кѣндѣ бѣрѣвациі де тѣлтеле кѣрцѣрїі ші вѣціі ш'аѣ зітатѣ де секѣре ші де чіоканѣ, еар фемеіле де тѣлтеле соціетѣціі де кафеа ші теіѣ ш'аѣ зітатѣ де фѣсѣ ші де акѣ, де атѣпчі тѣлте авері с'аѣ містѣітѣ маі тотѣ атѣтѣ де іѣте, прекзт се а-дзпасерѣ. Дѣкѣ вреісѣ те дпавѣдесчі, дпвацѣте пѣ пѣмаі а кѣштіга, чі ші а крѣца. Маі стрпцѣці-ве дѣла лѣксѣлѣ челѣ пѣвѣпескѣ, ші апоі пѣ вѣці авѣ ліпсѣ а ве пѣлпѣе прпн каселе вóстрѣ. А дптрѣціне о пѣвѣпѣ, таіѣ маі тѣлці вані дѣкѣтѣ а кресче доі копїі. Воі поате кѣцѣтаці, кѣ о фпнціѣдѣ де теіѣ сеаѣ де кафеа, зпѣ пахарѣ де впнѣ сѣѣ де бере, кѣндѣ ші кѣндѣ кѣте о бѣкѣтѣрѣ маі бѣпѣ, хаіне чева маі фпне ші кѣте о-датѣ кѣте о петрѣчѣре деосевітѣ,— пѣ фаче аша

тѣлтѣ; дѣлсѣ аскѣлатѣ: Пѣрѣпѣлѣ, рѣпѣрѣтѣ de тѣлте орѣ, фѣче тѣлтѣ. Пѣзѣрѣ-ве de спѣселе челе десе. О крѣпѣтѣрѣ мѣкѣ кѣфѣндѣ о корабѣтѣ тѣре, шѣ бѣкѣтѣрѣле челе бѣне ѣдѣ пѣпѣ траѣста de грѣтѣмѣзѣ.—Воѣ в'адѣ адѣпатѣ аѣчѣ ла о лѣчѣтѣре пѣблѣкѣ а тотѣ фѣлѣлѣ de лѣкрѣрѣ. Воѣ пѣтѣрѣ ачѣсте лѣкрѣрѣ „бѣпѣрѣ“, дѣр авецѣ грѣжѣ, сѣ пѣ се фѣкѣ зпѣра „рѣле“. Кѣцѣтѣрѣ, кѣ се ворѣ вѣnde ефѣне, пѣте маѣ жѣсѣ de прѣцѣ; дѣр дѣкѣ пѣ ве ворѣ фѣ de лѣпсѣ пѣ'пѣкѣрѣратѣ, тотѣшѣ пѣгрѣшѣтѣ ле вецѣ плѣтѣ преа скѣтѣне. Мошѣ Макѣсѣмѣ зѣче: Кѣтѣперѣ пѣтѣмаѣ че пѣ-цѣ трѣвѣе, к'акѣшѣ ва трѣвѣ сѣ вѣnzѣ чѣеа-чѣ-цѣ трѣвѣе.—Лѣдѣлѣптѣлѣ се 'п-вацѣ дѣп пѣгѣба алѣора, пѣбѣпѣлѣ маѣ пѣчѣ дѣп-тр'а сеа. Еѣ кѣпѣскѣ ѣменѣ, карѣ рабѣдѣ фѣте шѣ трагѣ пѣнеа дѣла гѣра копѣлѣорѣ сеѣ, пѣтѣмаѣ сѣ-шѣ пѣтѣ крѣца бапѣ пѣпѣтрѣ о хаѣнѣ фрѣтѣсѣ пѣтрѣвѣрѣчѣсѣ. Мѣтѣсеа шѣ кѣтѣфеаза стѣпѣ фѣкѣлѣ дѣп вѣтрѣ. Амѣ ажѣпсѣ аколо, кѣтѣ аветѣ маѣ тѣлте трѣвѣрѣнѣе тѣѣстрѣте, дѣкѣтѣ de челе фѣрѣсѣчѣ. Пѣрѣп асѣфѣлѣ шѣ алѣте асѣтѣне пѣбѣрѣнѣ ѣменѣ авѣдѣ шѣ алѣшѣ аѣ трѣвѣтѣ сѣ ѣе траѣста de гѣтѣ шѣ сѣ чершѣсѣкѣ дѣла ачѣѣа, ла карѣ маѣ пѣпѣте се зѣтаѣ прѣсте зѣтѣрѣ, карѣ дѣлсѣ пѣрѣп сѣлѣндѣ шѣ крѣцѣре шѣ-аѣ фѣкѣзѣтѣ авѣре шѣ

вазъ. Маї вине церапѣ пе пичіоре, декътѣ воіеріѣ
 дн цепенкі. Мѣлді дін чеї че се пльнгѣ маї таре,
 тоштенісеръ авері фрѣтосе, дар дші зѣтасеръ,
 кѣт ле венісеръ, ші кѣцетаръ: Е зѣѣ; пѣ се ва
 маї фаче пичі одатъ поапте. О келтзіелъ мікъ ла о
 авере агътѣ де марс пѣ се кѣпѣоче; дар дѣкъ
 тотѣ іаї дін сакѣ ші де пѣсѣ пѣ маї пѣні, акѣші
 ажѣпці ла фѣндѣ. Нѣмаї дѣпѣ-че сѣка фѣпѣтна,
 се предѣсече апа. Дѣкъ вреці съ счіді, че сѣпѣтѣ
 вреднічі ваніі, мерѣці ші ве днпрѣмѣтаці. Дн-
 прѣмѣтареа адѣче сѣпѣрареа. Дѣкъ кѣтпері зна
 скѣлѣ фрѣтосъ дн касъ, требзіе съ маї кѣт-
 пері зече дѣнгѣ еа, ка съ се потривѣскъ тѣте. Е
 шаї ѣшорѣ а те днпротіві ла пофта чеа д'ѣпѣтѣѣ
 декътѣ ла тоте челе зрѣтѣоре; ші серакѣлѣ, каре
 тѣмѣдѣресече пре богатѣлѣ, е де рісѣ ка ші бро-
 ска, кареа се ѣпѣлѣ, ка съ се факъ кѣтѣ боѣлѣ
 де маре. Корѣвіле челе марі се потѣ дѣче дн
 тареа ларгъ; васеле челе мічі требзіе съ се
 цїпѣ пе ла марціні. —Че пѣвѣпѣ, а фаче даторіі
 пѣпѣрѣ лѣкрѣрі де ачелеа, фѣрѣ де каре преа ѣ-
 шорѣ потѣтѣ трѣі! Чїне се багъ 'н даторіі, дѣ
 алтора дрепѣтѣ асѣпра лїбертѣціі селе. Де пѣ веці
 потеа плѣті ла терпінѣ, ве ва фі рѣшіне а ве
 днпѣлні кѣ кредіторіѣлѣ. Кѣндѣ веці ворві кѣ елѣ,

веді фі сфіїчіюші ші веді болботі есквсърі тікълбсе. Къ лпчетълл̄ веді перде кредінца, ве ва сльбі сінцълл̄ de рхшине ші ве веді degrada пóте кіарл̄ ші прии тінчіяні гросолапе ші інфаме. Знл̄ омл̄ дрептл̄ тревзе съ пóтъ къхта фърл̄ фрїкъ лп фацл̄ філ̄“ -кхї; ear серъчіа кх віпъ іці рл̄ песче сінцълл̄ de сїнеці, неатърнареа ші віртутеа. De сїгърл̄ е фóрте грел̄, ка знл̄ сакл̄ голл̄ съ се цїпъ 'псхсл̄. Чїне се гьндесче съ тотл̄ кхтпере че-ї плаче, ачела лесне хїгъ а плъті; кредиторї цїнл̄ маї віне мїнте декълл̄ даторашї, ші нїменї пх кхл̄тл̄ маї бърбълтесче лп калїндарїл̄ декълл̄ ачеїа. Термінл̄ de платл̄ даторашл̄л̄ тотдзна і віне преа кхржндл̄. De ачееа пълтраці-ве лібертатеа ші неатърнареа; фіці лвкръторї ші ліберї. Пóте токмаї акхт свртеці лп старе de а потé тълцл̄тї нoфта вóстрл̄ de кхтперълтърл̄; дар маї віне пхнеці-ве чева ла о парте центрл̄ тхтпвл̄ бетрл̄пелорл̄ ші алл̄ ліпсеї; кхчі сóреле de амéзі пх цїне тóтъ зїа. Кхштігълл̄ пóте фі скъртл̄ ші несїгърл̄, дар кїелгхїелеле сзптл̄ сїгуре ші дхрélъ пълл̄ трыці. Е маї лесне а зїді d ó х е кхитóре декълл̄ а цїне хпхл̄л̄ калдл̄. Маї віне кхлкаці-ве сеара фърл̄ чїпъ, декълл̄ се ве скхлаци дїмінéца кх даторї.

Къштигацї кѣтѣ се поате де тѣлтѣ шї економї-
сацї кѣ чеа-че ацї къштигатѣ; ачѣста есте пеа-
тра лѣделенчїзнеї. Аша, прїетїнїї меї, свѣпъ лѣ-
ведѣтъхрїме есперїїнцїеї шї лѣделенцїеї. Еспе-
рїїнда, че е дрептѣ, цїне шкѣль скѣтнѣ, дар
пѣтаї лѣтр'жпса лѣвацѣ шї пѣвѣнїї кѣте чева.“

Астѣелѣ: лѣкеїѣ мошѣ. Авраамѣ кѣвѣл-
тѣлѣ сеѣ. Оаменїї л' аскѣлтарѣ кѣ бѣгаре де
сеатѣ шї лѣкѣвїїндарѣ лѣвѣцѣтъхрїме лѣї челе
лѣделенте; дар кѣндѣ фѣ ла лїчїтацїзне, тотѣшї
чеї маї тѣлцї кѣтперарѣ фѣрѣ мїнте шї пре-
жѣдекаре.

BCU Cluj / Central University Library Cluj
Ven. Franklin.

44. Cei doi lucratori.

Doi tierani, candu vrura la lucru se plece,

Nevestele 'n casa pàna a-i petrece ,

I-au svatuitu, ce felu sї cum se urmeze,

Cum se se tocmesca sї cum se lucreze.

Un'a dise: „Frate, vcdi de tine minte

Si-un'a a muierei din diece cuvinte !

Eu nu ti dicu all'a, decàtu se scii, cum ca

Dupa-cum esti mare sї vrednicu de munca,

Candu te tocmesci, cere, se-ti dea plata buna,

Nu luá in graba pe nimicu arvuna,

Se-ti perdi surd'a vremea sї dilele tale,

Sї se vi a casa fàra de parale.“

Ear cealalta dise : „Barbate, asculta :

Lucréza pe plata putina sї multa,

Cum ti se intempla, nu dupa placere,
 Decàtu se perdi vremea de giab'a 'n siedere.“—
 Deci dar' ei plecara amendoi d'odata
 Tinendu fia-care svatuirea data.
 In orasiu intrara, lucru se gasésca,
 Venira sí 'ndata ómeni se-i tocmésca.
 Celu cu plata mare nu vru josu se lase,
 Nevést'a acasa cum 'lu invetiase;
 Cestalaltu se duse, lucrà, luà plat'a.
 A-dóu'a di iara la altii fu gat'a,
 A trei'a dî inca n'o perdù de giaba,
 In scurtu, totdeun'a se aflá cu tréba.
 Ear celaltu tovaresiu standu in acceptare,
 Cá se se tocmésca totu pe plala mare,
 Mai mult'a lui vreme erá petrecuta
 Fàr' de nici unu lucru sí 'ndesiertu perduta.
 Ce luá 'n trei dile dintr'o septemàna,
 Dá pe d'ale gurei odichnindu p'o ràna.
 Deci candu trece var'a sí lucru 'ncetéza,
 Plecu sí ei acasa, copiii se-si védia.
 Celu cu plat'a scumpa duse pung'a góla,
 Tristu, galbenu la fatia sí slabu cá de bóla.
 Ear celaltu umpluse de bani] chimirasiulu,
 Si se duse veselu cá trandafirasiulu.

Antonu Pannu.

45. Nevoiasiu.

*Punendu pre sateni la clasa óre-care arendasiu.,
 S'a 'ntemplatu in ei se fia sí unu lenesiu nevoiasiu,
 Care de lu puneá la sapa, adormiá in màni cu ea,
 De i dá cós'a se cosésca, nu scieá cum se o ia,
 De i dá securea se taie, innoptá pàna se dea,*

*Abid standu sî ardicandu-si ciórecii, cari-i cadedá.
 Vediendu, gandí arendasiulu, ca nevoiasiu cum erá,
 Dór va se póta din curte nisce gunoiu a-lu cará.
 Lu chiamá, i dete rób'a. Elu o luà, se uitá,
 Sî 'ncepù se o incarce, dupa-cum i aretà,
 Dar vediendu-lu arendasiulu, ca 'n màni dupa ce o ia,
 O tîne 'n locu incarcata sî standu se uita la ea,
 Incepù la elu se strige, cá se care mai curendu,
 Ear nevoiasiu respunse càtra arendasiu dîcendu:
 „Apoi uite! O tragu, nu vine; o 'mpingu, nu merge!“
 Atunci punendu arendasiulu asupra-i unu dorobantiu,
 Totu sarindu o duceá rób'a, cá cându par'ca jocá dantiu,
 Dîcendu: „Vedi, ce usioru merge ajutatu de batiulu meu.“
 „Apoi,“ — dîse nevoiasiu, — asiá cu reu scieamu eu!“*

Antonu Pannu.

RCU Cluj / Central University Library Cluj
46. Lupulu sî cuculu.

„Remài sanatosu vecine !
     —A disu lupulu càtra cucu—;
 Aceste tieri de reu pline
     Le paresescu sî me ducu.
 Nu mai potu traí aice,
     De omu, càne prigonitu ;
 In Arcadi'a ferice
     Este codru de traitu,
 Unde aurit'a vreme
     Imperatiesce deplinu,
 Unde omulu nu se teme
     De napástile, ce i vinu.
 Acolo nu suntu resbóie,
     Toti in pace vietuescu;
 Omulu este blându cá óia,

Ear cântî nici hamaiescu.“—
 „Cale buna mei vecine!
 Dar te rogu se-mi spui curatu;
 Naravulu nu-ti iai cu tine?
 Si coltii i-ai lepadatu?—
 „Se-i lapedu? Dar cum se póte?“
 „Apoi tine minte, frate,
 Ca la viitórea earna
 Ai se remâni fâra blana.“
 Si asiá s'a sî 'ntemplatu, —
 Precum cuculu i a cantatu. —
 Intre ómeni iar suntu unii
 Cu colti de lupu inzestrati:
 Ori in care parte-a lunei
 Ei voru fi totu ne'mpacati.

BCU Cluj / Central University Library *Alex. Doniciu.*

47. **Leulu betrànu sî animalele visitandu-lu.**

Unu leu betrànu zaceá la usi'a culcusiului seu sî-si asceptá mórtea. Animalele, a càroru gróza fusese elu pâna acum, nu-lu plangeau, ci mai vertosu se bucurau, ca scapa de elu. Unele dintr'ensele, dupa cari venase elu órecandu, voiau se-si arete ur'a asupra lui. Viclén'a vulpe lu vatemá cu cuvinte ghimpóse; lupulu lu injurá cum scieá mai uritu; boulu lu impungeá cu córnelé; vierulu lu raniá cu coltii; chiaru si leno-

sulu asinu i dete o lovitura cu copit'a.
 Numai calulu celu nobile steteá in tace-
 re sí nu-i faceá nimicu, macarca leulu
 spintecase pre mum'a lui. „Dar tu“, lu
 intrebà asinulu, — „nu vrei se dai sí tu
 leului un'a dupa urechia?“ Ear calulu
 response: „Eu credu, ca este infamia,
 a-mi resbună asupr'a unui inimicu, care
 nu-mi mai póte face reu.“

Lessing.

48. Lupulu in dóga de móрте.

Lupu'u inca le sfarsise,
 Cá sí alti mai multi tirani;

Pentru mieii, ce-i rapise
 Din turme dela ciobani,
 I se cereá resplátire
 Cá pentr'o nelegiuire.

Invechitu in fapte rele,
 Consciinti'a lu-mustrá
 Pentru multe asuprele,
 Ce facuse 'n viéti'a sea; —
 Lucru ce se 'ntempla raru
 La asiá mare talcharu.

Deci cá nu cum-va se péra
 Negatitu,
 Nespoveditu,
 Cá sí cea mai cruda féra,
 Pe o vulpe a poslitu,

Se-i tîna măcar lumina,
Cum e datin'a creștina.

„Simtu, cumetra, ór'a mortiei,
'Mi prevedu finitul meu;
Dar me lasu in' mán'a sortiei,
Ce-a vré hunulu Domnedieu.
C'amu fostu sí eu peatosu
Se ti-o spunu e de prisosu.

Amu facutu sí reu in lume,
Incoltindu grasii carlani,
Lasandu sí miei fàra mume,
Incàtu sermanii ciobani
Insusiau a mea natura
Numai la cei-a ce fura.

Amu facutu inșã sí bine.
Nu sciu, dec' ai auditu :
Se vedi, sor', odata-mi vine
Unu mielu, ce s'a retacitu,
Asiá-aprópe lângã drumu ,
Ca poteamu cá se-lu sugrumu;

Eu inse lu lasai in pace,
De-si càne nu erá,
Ce poteá vr'unu reu a mi face
Incependu desu a latrá;
De-si berbecii din turma
'Mi dedeau chiotu in urma.“—

„Dá, acum mi vine 'n minte,“
—Lu taiã vulpea frumosu —
„Ast'a fu, càndu mai nainte
Te 'nnecasesi cu unu osu,

Pre care, cá se nu mori,
Ti-lu scósera doi cocori.“

A. Muresianu.

49. **Aculu.**

Odata intrá in magazinulu unui negociatoriu avutu unu baiatu seracu cá de diece ani, se cersiesca; dar comptoaristulu (portatoriulu socoteleloru) • lu maná afara cu cuvinte aspre. Copilulu esi plangendu, insa tocmai atunci intrá pe usi'a magazinului negociatoriulu, carele intrebandu, de ce plange baitulu ? si uitandu-se dupa densulu, lu vediù radicandu ceva de josu. „Ce ai gasitu tu acoloa, baiete ?“ lu intrebá negociatoriulu; ear elu intorcendu-se modestu, aretá u n u a c u. „Ce se faci tu cu aculu acel'a ?“ intrebá cel'a mai departe. Ear baitulu respunse : „Se mi cosu putintelu hain'a, cáci eata e tóta rupta.“

Negotiatoriulu i placù respunsulu (baitului si asiá continuà discursulu cu elu, dicendu-i: „Ei bine baiete, nu ti e tfe rusne se cersiesci tu de pe acum ? Tu esti tineru si sanatosu ; nu poti lucrá ce-va ?“ Atunci baitulu spusé, ca pentru lucruri grele e inca prea micu; ca alta meseria nu scie, si ca tata-seu e mortu de câte-va septemàni; ca muma-sea e seraca si bolnava, si impreuna cu patru copii, mai mici decum este elu, de mai multe dile nu are ce mancá; si ca elu a esitu din casa se céra

ajutoriu dela ómeni, dar nu i a datu făr' unu tie-
ranu o falia de pâne.

Negotiatoriulu parte de mil'a lui, parte cá se
lu cerce, scóse din buzunariu unu banu de argintu
sí dise: „Tine banulu acest'a si du-te colo la pi-
tariulu de cumpera pe banii jumetate pâne pentru
tinge, mama-ta si fratii tei, ear jumetate banii se mi-i
aduci indereptu. Saltandu de bucuria, baiatulu ia
banulu si se duce in fug'a mare, si pânacandu
comptoaristulu dise, ca domnulu nu va mai vedé nici
banii, nici pre baiatulu, acest'a si veniá totu asiá de
fug'a, aducendu intr'o mâna o pâne négra, ear in
ceealalta banii cei meronti, si dându-i cu multiemita
domnului. Apoi se rogà pentru unu cutitu, si-laiá
pâne si o duse la gura, dar iute o puse iara josu,
impleteci mânile si diso mai antâiu Tatalu-nostru,
apoi se apucà si mancà, încátu pareá ca nu se mai
póte saturá.

Negotiatoriulu nu-si mai luase ochii de pe den-
sulu, si acum lu intrebà mai de aprópe de impregiu-
rările lui si aflà, ca este dintr'unu satu din apro-
piare; ca tatalu lui, dupa-ce i arsese cascior'a, ce
avuse, intrase cá pastoriulu unu proprietariu avutu,
dar de intristare si munca grea se bolnavise si
morise; ca mam'a lui este bolnava si impre-
una cu patru copii, ce i are inca acasa, nu
au nici ce mancà; ca-elu, cá copilulu celu mai mare,
a plecatu se céra de poména dela altii, si ajungendu

in dromulu tierei, a totu mersu inainte, panacandu a sositu in cetatea acést'a.

Negotiatoriului i se facù mila de sirmanii ómeni. „Asculta baiete“, i dise, „ai tu voia se'nveti ceva?“ „O Dómnne“, respunse baiatulu „cum asiu invetiá eu du bucurosu, cáci sí acasa amu fostu inceputu, dar trebuia se totu portu pre frate-meu celu micu. Cu tóte acestea sciu ceti in Catechismu.“ „Bine!“ dise negociatoriulu; „de vei invetiá sí vei avé portári bune, eu voi griji de tine sí ti voi dá mancare, haioe sí invetiatura, panacandu in urma vei poté castigá sí tu ce-va, cá se ajuti pre muma-ta sí pre fratii tei.“ Copilului i stralucian ochii de bucuria; dar deodata iar se intristá sí dise: „Seraca mam'a inca totu me va fi asceptandu!“

Unu tieranu din satulu baiatului, care, cá tramisu de Domnedieu, tocmai pe atunci venise in bolt'a negociatoriului, intari, ca tóte cele spuse de baiatulu suntu adeverate. Negociatoriulu scrise la preotulu satului despre cele intemplete sí i recomandá pre sirman'a veduva, tramiliendu-i sí ceva ajutoriu sí promitiendu-i sí pe venitoriu. Ear pre baiatulu lu imbracá in vestiminte potrivite sí lu dete la scól'a negociatorés'a. Dupace invetiá patru ani, lu luá domnulu seu la sine in bolta; sí precumu in scóla, asiá escelá sí aici prin talentele sí silinti'a sea. In scurtu tempu elu erá in stare a-si castigá pânea, sí domnulu seu i dete leafa, din

careă însă totdeun'a jumetate tramiteă mamei sele și fratiloru mai tineri, cari astfelu de atunci înainte dusera o viétia liniscita și multiemita. La cinci ani dupăce intrase că iuvetiaceleu în negotia-toria, se făcù calfa, după alti cinci ani compta-ristu, ear după alti trei ani companistulu domnu-lui seu; și cadiendu acest'a într'a bóla îndelungata, elu devenì portatoriulu a tóta negotiatióri'a. În fine, morindu negotiatoriulu, priimi elu negotiatióri'a lui, și în scurtu tempu cas'a lui erá nu numai un'a din cele mai avute, ci și din cele mai respectabili în tóta cetatea.

Elu înse în tóta viéti'a sea remase modestu, dreptu, silitoriu și înduratoriulu, și binecuventarea lui Domnedieu i sporiá tóte lucrurile. Pre veduv'a fostului seu domnu, precum și pre mama-sea, și după mórtea acestor-a, pre copiii loru îi grijì în modulu celu mai deosebitu; ear' aculu, prin care Domnedieu lu făcuse se afele primire în cas'a ne-gotiatoriului, lu pastrá că unu sanctuaru în tóta viéti'a sea și la mórte lu lasá mostenitoriloru sei.

Lect. lui Bumüller și Schuster.

50. Sentintie din S. Scriptura.

Фіі сіліторіѣ ші пѣстрѣторіѣ.

Ⲙⲡⲧⲣⲗ ⲥⲱⲃⲟⲣⲏⲁ ⲫⲉⲕⲉⲓ ⲧⲁⲗⲏ ⲱⲉⲓ ⲧⲏⲛⲕⲁ ⲡⲏⲗⲏⲁ
ⲧⲁ. Ⲙⲁⲣⲧⲏⲁ 1 ⲁ ⲗⲱⲓ Ⲙⲟⲓⲥⲏ, ⲕⲁⲡⲗ 3, ⲥⲧⲓⲭⲗ 19.

Чел че лвкрѣзь пѣтжпѣл сѣѣ, се ва сѣтѣра де пѣне; еарь чеї че зѣмь дѣпъ дешертѣивнї, сѣптѣ лїпсїцї де мїнте. Пїлд. лѣї Соломонѣ к. 12, ст. 11.

Тотѣ челѣ че пѣртъ грїжъ, аре де прїсо-сїтѣ; еарь челѣ дешертѣатѣ шї непортѣторїѣ де грїжъ дн лїпсѣ ва фї. Пїлд. лѣї Соломонѣ к. 14, ст. 23.

Кѣмїле челорѣ че шедѣ фѣръ де лвкрѣ, сѣптѣ а-стерпѣте кѣ спїнї, еар але челорѣ тѣнчїторї сѣптѣ петѣде. Тотѣ аколо к. 15, ст. 20.

Отѣл, кѣрѣїа-ї е драгѣ дн оспеце, дн лїпсѣ вѣ фї, шї чел че ївѣсче вїпѣл шї зпѣл де лѣпнѣ (теселе челе УСКѢШПЕ), пѣ се ва дѣтѣвогѣцї. Тотѣ аколо к. 21, ст. 17.

Тотѣ вѣцївѣл ва серѣчї, шї тотѣ сомѣзросѣлѣ се ва дѣтѣрѣка дн хайне рѣле шї спарте. Тотѣ а-коло к. 23, ст. 21.

Адѣ-цї амїнтѣ де времѣа фѣтѣтеї дн вре-мѣа сѣтѣрѣреї, шї де серѣчїѣ шї де лїпсѣ дн зїле-ле авѣцїеї. Днцѣлѣпч. лѣї Сїрахѣ, к. 18, ст. 25.

Лвкрѣторїѣл вѣцївѣ пѣ се ва дѣтѣвогѣцї; челѣ че пѣ вагѣ 'п сеатѣ де челе шїчї, не днчетѣ ва кѣдѣ. Тотѣ аколо к. 19, ст. 1.

Дн тїперѣцѣле тале пѣ аї адѣпѣтѣ, шї кѣт вѣї афла ла вѣтѣрѣнецѣле тале? Днц. лѣї Сїрахѣ 25, 5.

Еарь дѣпъ че с'аѣ сѣтѣратѣ, зїс'а лїсѣсѣ дн-вѣцѣчѣмор сеї: Стрїпцѣцї сѣрѣтїтїрїле, каре аѣ

решасѣ, ка съ пѣ псарь чова. Еванг. Иоанн к. 6,
ст. 12.

51. „Domni'a Ta.“

Unu tieranu venindu odata cu tréba la Bucuresci,
Sî trecendu pe dinaintea bolteloru bogasaresci,
Baietii, ce stau la tisia si unii pre l'tii se 'ntrecu,
Cá se chiáme si se 'ndemne pre câti pe ulitia trecu,
Incepura totd'odata a lu strigá mai multi din ei :
„Domnule, ce vei se cumperi? Domnule, ce vei se iai ?“
Unii lu trageau de spate, altii lu trageau de mâni,
De i se pareá, seraculu! ca intrase intre câni,
Unulu : Domnule postesce!—altulu : Domnule aici!
Altulu : Domnule la mine! cá amu ori ce.i vré se dîci.
In sfarsitu silitu elu fuse intr'o bolta a intrá,
Ca „Domnule!“ asta vorba prea multu lu indatorá.
Lasandu-se la tocméla, din „Domnule!“ nu lu scoteá,
„Domnule!“ la tóta verb'a, „Domnule!“ i repetiá,
Care pre elu intr' atát'a de multu l'a indatoratu,
Incátu vediu, ca boltasiulu pung'a i a cam usiuratu.
Deci scapandu d'ací sateanulu, patîndu ce n'a mai patîtu
Plecá sî merse acasa, de „Domnule!“ amefîtu,
Dîcendu pe drumu íntru sine : „Dieu frumosu lucru a fostu
A scî omulu se vorbésca sî a nu fi asiá prostu.
Ca uite: C'o vorba numai te pupa cine-va 'n botu,
Panacandu singuru de voia mi dedei din punga totu.
Cum me voiu duce acasa, o se 'nvetiu copiii mei,
Asfelu frumosu se vorbésca câtra ori cine sî ei,
Ca nu se póte mai bine a vorbi la cine-va si,
Mai vertosu cându se va duce de ce-va la arendasi.“
Mergendu elu sî invetiadu-si copiii, precum amu dîsu,

Odata la arendasiulu pre unulu l'a sf tramisu,
 Se céra se lu împrumu'te o banilia macinisiu,
 Dîcendu-i: „Vedi de vorbesce, dupacum me audisi.“
 Baiatulu, dupace merse, caciul'a din capu luându,
 I facú inchinaciune sî 'n urma i ceru dîcendu:
 „Tatalu meu Domni'a-Sea m'a tramisu la Domni'a-Ta,
 Pre mine Domni'a-Mea, se ceru a lu împrumulá
 C'o banilia de faina ori de malaiu, ce i avé,
 Sî cum va maciná, 'ndata inapoi va se Ti o dea“:
 Arendasiulu, audîndu-lu vorbindu-i in disulu felu,
 Cu o seriositate standu respunse càtra elu:
 „Greu la dealu, mà-re copile! Tatalu teu Domni'a-Sea,
 Eu, cum dîci, Domni'a-Mea iar, tu iarăsi Domni'a Ta;
 Cine va se tîna saculu? Cine va se tórne 'n elu?
 Sî cine va se lu radice? Ca nu-i unulu mititelu.“—
 Si asiá s'a 'ntorsu baiatulu sî cu saculu golu s'a dusu,
 Déc' au vrutu toti domni se fia, sî nici unulu micu su-
 pusu.

A. Pannu.

52. Scumpula séu avarulu.

*Preste unu riu latu sî mare
 Sî repede curgatoriu,
 Vrendu se tréca óre-care
 Avaru d' argintu iubitoriu;
 Mergendu pe punte, se pare,
 Unde-a calcatu n'a vediutu,
 Càci smintindu din intemplare
 Unu pasu, in riu a caduutu.
 Sî 'ncepù se strige 'n apa:
 „Vai de mine, me 'nnecu, moriu!
 Vina lume de me scapa,*

Dà-mi màna de ajutoriu! "
Unu pescariu din intemplare,
Care aprópe s'a aflatu,
Alergandu spre-a. lui scapare,
Iute 'n riu s'a aruncatu.
Sî cu multa ostenéla
Spre elu de grab' innotandu,
L'a ajunsu intr'o clipéla
Curagiu dandu-i sî strigandu .
Dà-mi màn'a incóce, frate,
Intinde-o mai in grabu,
Se te scapu de innecate,
Aibi curagiu sî nu fii slabu! "
Elu „dà-mi!“ audîndu prin unde,
Prea amaru s'a superatu ;
„Nu-ti dau nimicu!“ i respunde,
Sî 'n adunçu s'a cufundatu.

A. Pannu.

53. Bolnavulu vindecatu.

Câte greutáti sî bóle au se sufere ómenii cei avuti , de cari omulu seracu, haru Domnului , nu scie nimicu ! Pentru-ca suntu bóle, care nu stau in aeru, ci in blidele si pacharele cele pline si in scaunele cele moi si in paturile cele de matase, precum ni aru poté istorisá bogatulu cel'a din Amsterdam, càrui-a tata-seu i lasase mai multi bani, decâtu minte. Tóta nainte-d'amédia siedeá in scaunulu cu jetiu si fumá tabacu , deca nu i erá prea leue, ori se uitá pe feréstra; dar apoi la amédi to-

tusi mancă cá unu imblatitoriu, si dup'amedi'a in-
tréga iar mancă si beá, acusi caldu, acusi rece,
totu numai de uritu, pàna sér'a, asiá încátu la elu
in adeveru nu poteai spune, cându se gará práu-
dulu si cându se incepeá cin'a. Apoi se puneá 'n
patu si asiá erá de ostenitu, cá cându tóta diu'a
aru fi incarcatu pietri séu aru fi crepatu lemné.

De aceea cu tempu se 'ngrosiá cá unu bur-
dulu si se facú totu asiá de greu si neajutoritu;
mancarea si somnulu nu-i mai placeau, si multa vre-
me, cum se cam intempla, nu erá nici sanatosu,
nici bolnavu; ear déca lu audiai pre elu, apoi elu
aveá treisute siesedeci si cincii de bóte, adeca pe
tóta diu'a totu alt'a si alt'a. Căti medici erau in Am-
sterdam, toti trebuiserá se-lu cureze; luase pica-
turi sticle intregi si prafuri si pirule atâte cutfi,
dar tóte acestea nu-i folosira nimicu, pentruca elu
nu urmă creá-ce i demandau medicii, ci diceá:
„Ce peccatele! Dar pentrucé sum eu omu bo-
gatu, déca se traiescu cá unu cersitoriu, si dofto-
rulu nu vrea se me faca sanatosu pe banii mei?“

In sfarsitu audi de unu medicu, ce locuiá
in departare de o suta de óre, care atát'a aru fi de
procopsitu, încátu vindeca bolnavii numai uitandu-
se bine la ei; si unde se arata doftorulú acest'a,
acolo se diceá ca mortea lu ocolesce cátu pe colo.
Cătra acest'a se deschise omului meu inim'a; deci se

puse să-i scrie împregiurările sale. Mediculu indata cunoscù, unde e bub'a, și dîse : „Las' ca pre line te vindecu eu acusi!“ —sî-i scrie responsulu: „Prietine, DTa ai o bóla rea, dar cugetu ca va fi leacu și pentru dens'a , de vei vré se asculti. Sî adeca ai in pântece unu animalu grozavu, unu balauru cu siepte guri. Cu balaurulu acel'a trebuie se vorbescu chiaru eu, sî DTa trebuie se ostenesci pâna la mine. Dar baga de seama! Mai antâiu nu ti e iertatu a veni nici cu caruti'a, nici calare, fâra' pe bătîu ; căci altmintrea scuturi pre balaurulu, sî odata ti spinteca matiele, siepte matie dintr'odata. A dáu'a, nu ti e iertatu se manânci mai multu decâtu de dáu'e ori pe di căte unu teieriu de leguma, la amédi ce-va fiertu séu friptu, sér'a unu ou și diminéti'a o supulitia de bere, de lapte séu de apa; atât'a e destula! Căci de vei manancá mai multu, balaurulu dintr' aceea cresce , asiá încátu ti strivesce ficatulu, și n'are se ti mai iee croitoriulu mesur'a, fâra numai mesariulu . Acest'a e svátulu meu, s de nu me vei ascultá, apoi la primavér'a urmatóre nu mai audi cuculu cantandu. Acum fâ cum voiesci!“

Candu audi bolnavulu astfelu de vorbe, in diminéti'a urmatóre se incaltia și plecà la drumu , dopacum i demandase doftorulu. In dtu'a d'antâiu asiá merse de 'ncetu, încátu unu melcu i-aru fi potutu fi calauzu ; și déca la salutá cine-va, elu nu multiemiá , și déca vedeá unu vermuletia pe pa-

mento, lu striviá. Dar îndata a dóu'a sí a tre'a diminétiá i se pareá, ca pascirile de multu n'au cautatu asiá dragalasiu; róu'a atát'a i se pareá de frageda, rojile 'n grãe atátu de rösii, si toti ómenii, pre cari i intalniá, atát'a se vedeau de yeseli sí de prietinosi, si elu inca; sí 'n tóte diminetile, cându plecá dela gazda, humea i erá totu mai frumósa, sí elu mergeá mai usioru sí mai cu voia, si cându in dñu'a a optsprediecea sosti in cetatea medicului si se scolá diminéti'a, asiá i erá de bine, încátu díse: „La tempu mai nepotrivita nu m'asia fi potuta insanatosiá decâtu acum, cându mergu la doftorulu.“ Insa acum erá aci, si cându merse la doftorulu, acest'a lu luá de mãna sí díse: „Acum se-mi spuni mie din firu in peru, ce ti e Domniei Tale?“ — Eará elu díse: „Domnule doftoru, mie, multiemita lui Domnedien, nu mi e nimic'a, si déca esti sí DTa asiá sanatosu cá mine, apoi me bucuru.“ — Doftorulu díse: „Ai avutu norocu din ceru pâna 'n pamentu, ca ai ascultatú. Balaurulu acum a crepatu: dar mai aibi inca óue 'n trapu; de aceea iar trebuie se te duci pe josu pãn' acasa, sí acasa se lucrú barbeteste, unde este de lucru; déca n'ai de lucru pentru DTa, lucrá pentru alii! Si se nu manãnci mai multu decâtu ti cere fómca, cá se nu easa pui dia óue! Asiá, vrendu Ddieu, pe lângá banetulu DTale poti imbetrani.“ Sí cu acestea zimbi a ride. Ear bocotãnulu díse: „Dle Doftoru, mare vulpe esti DTa, dar Te 'ntie-

legul“—și după aceea a urmatu svațulu și a trairu
preste optdieci și șapte de ani, sanatosu că pescele
in apa, și totdeun'a la Anniu-nou tramiteă medicu-
lui dreptu salutare câte trei dieci de galbeni, câtu
a trairu.

Hebel.

54. Iepurele desperatu.

Unu iepure-odata, invinsu de machnire

De sôrtea-si fatale, in sine credeă.

Ca alta fiintia nu este in fire

Atâtu d'asuprita, și astfelu diceă :

„De ômeni, de fere nu potu se me scapu,

In lumea intreaga nu potu se incapu.

Unu tremuru, o frica natur'a mi-a datu,

Și diu'a și nôptea veghiezulu ne 'ncelatu;

De clatin' o frundia, eu tremuru cumplitu,

De ori ce se misca me credu prigonitu!

Deci asta viétia eu nu potu s'o trecu,

Ci trebui'. o trebui' se mergu sa me 'nnecu!“

Totu astfelu dicendu-si, porni chiaru indata

La ap'a din fatia cu estu cuge'lu reu;

Dar candu fu aprópe, de brósce o ceata,

De elu spaimentate, sarira 'n paru.

„Se póte“—diceă elu, uimitu fórtu 'n sine,—

„Natur'a fiintia se fia mai datu,

Ce se me intréca in frica pre mine,

Câci eata de frica-mi pe locu s'a 'nnecatu?“

Aflârile-acestea i mai alinara

A lui desperare, vediendu, ca mai suntu

Și alte fiintie cu sôrte amara

Mai multu suferinde pe 'ntînsulu pamentu.

Nicolau Istrati.

55. Sabi'a lui Damocle.

In Siracus'a erá in vechime unu domnitoriu tiranu, numitu **Dionisiu**. Intre curtenii lui cei servili sî lingusitori erá cu deosebire unulu, anume **Damocle**, care necurmatu fericiá pre tiranulu pentru puterea, avutiile sî stralucirea sea. **Dionisiu**, voindu odata a-i aretá in realitate viéti'a sea cea stralucita, i facú propunerea, se fia elu intr'o dí domnitoriu. Invoindu-se **Damocle** la acést'a, indata diminéti'a incepura a i se face tóte servitfele, placerile sî resfátiorile, ce erau indatinata la córtea lui **Dionisiu**, sî **Damocle** erá incantatu de stralucirea, ce lu incungiurá de tóte pãrtile. La mésa i se servira bucatele cele mai alese, vinurile cele mai scumpe; incatráu se vitá, totu argintu sî auru. Dar odata radicandu ochii insusu, vediú deasupr'a capului seu o sabia ascutíta, atarandú de unu firu de peru de calu, cá candu in totu momentulu aru stá se cada sî se i despice capulu. **Damocle** se spaimentá sî indata redete lui **Dionisiu** domni'a.—Sî de atunci de câte ori amenintia pre cine-va unu periculu, pecandu elu se pare ca se afla in fericire, se díce, ca asupr'a unui'a cá acel'a atârna „sabi'a lui **Damocle**.”

55. Mortalitatea ómeniloru.

Pe candu se vescediescu florile sî erburile, pe candu cade frundi'a de pe ar-

bori. pe eandú paserile calatóre caufa
o patria mai calda, pe atunci moru multi
si dintre ómeni : multi copii, multi tineri,
multi barbati si multi betràni apunu deo-
data cu frundi'a in mormentu, multe su-
flete se ducu de àngerii loru din patria
pamentésca si din amarulu loru in patri'a
cea cerésca si la bucuriele loru. Atunci
cugeta si tu, ca viéti'a ta este o umbra,
si nu ai se petreci multu tempu aici. In
tóta óra trecu 3600 de ómeni din tempu
in eternitate, pe fiacare di parasescu
86,000 de ómeni teatrulu pamentului, in
fiacare anu trecu 30 millione ómeni din
viéti'a cea trecatóre pamentésca in cea
eterna. Calculéza si tu. Cam 1000 de mi-
lione ómeni pórtá pamentulu, cari unulu
cu altulu ajungu etatea de 33 de ani!
Gatesce-te si tu; càci lesne se póte intem-
plá. ca se fii si tu intre acei 3600 de ó-
meni, cari moru intr'o óra!

Sartorius.

57. Nestatornici'a lucrurilor pamentescé.

De demultu in vechime erà unu rege potinte,
anume *C r e s u*, vestitu in tóta lumea pentru enor-
mile sele comori si avutú. Odata veni la densulu
unu intieleptu din Greci'a, anume *S o l o n e*, pro

care sumetiulu rege demandà a-lu portà prin tôte camerele sele si a i aretá toti tesaurii sei, si apoi lu intrebà, ca pre cine crede elu mai fericitu din-tre toti ómenii de pe pamentu?—cugetandu, ca Solone de siguru pre densulo lu va numí. Dar se 'n-sielà. Càci Solone numí d'antàiu pre unu cetatiénu din Atin'a, care traise o viétia indestulita, avuse copii sanatosi si bravi ajunsese a vedé pre nepotii sei, in fine morise in batalia mórtea cea frumósa pentru patria. Facendu-i Cresu intrebarea, ca la alu doilea locu alu fericirei pre cine pune? elu la loculu alu doilea numí pre doi frati din cetatea Argos, cari dupa o viétia fericita morira o mórte usióra si frumósa; càci dorindu mam'a lora a merge odata la templu, ear lora morindu-le tocmaí in nóptea de mai nainte boulenii, ei se 'njugura instsi si traserà pre man'a lora cale de dóue óre; atunci mam'a, marita si fericitata de toti, rogà pre díu'a, se dea fiiloru ei ce va seí ca este mai bunu, si acést'a dupa serbatórea cea vesela i adormí linu, de nu se mai desceptara.—Atunci plangendu-se regele, càci Solone pretiuesce atátu de putinu fericirea lui, Solone respunde: „O Cresu, nu potu dice ca esti fericitu, panacandu nu ti voiu vedé sfarsítulu; càci nimeni nu se póte numí fericitu inainte de mórtea sea.

Cresu, imbetatu de fericirea sea, uità atunci cuvintele filosofului; dar sórtea facù, cá nu multu dupa aceea

se si-aduca aminte de ele. Căci intrându mai târziu în luptă cu Cîru (Cyrus), regele Persiloru, acest'a lu învînse, i usurpă cetatea, i predă comorile, ear pre elu demandă a-lu urde pe regu. Atunci, suindu-se spre locul de perdiare, despoiatu de tôte averile sele, cadîutu din tóta stralucirea sea, si-aduse aminte de cuvintele întieptului Solone, si strigă suspinandu : „ O Solone, Solone ! ” Audîndu Cîru aceste cuvinte si dorindu a sci însemnatarea loru, demandă a se deslegă Cresu, si chiamandu-lu înaintea sea, i demandă se i spuna întielesulu loru. Cresu spuse acum întemplantarea sea cu Solone ; si Cîru, petronsu de adevêrulu acestoru cuvinte si cugetandu si la sôrtea sea, darul lui Cresu vieti'a si si lu facu consiliariu si amicu.

57. Svatuire si imbarbatare.

(Dupa ortografi'a autorelui.)

Scintu este : Că tot ce avem și tot ce facem în astă vieată pămînteană, pieru și se nimicesce, ca cum n'ar fi mai fost, și numai fapta cea bună ne rămâne de pomenire binecuvîntată după mormînt !

„Nu ve adurăreți comoară pe pămînt, dice Sfînta Scriptură, unde vi-o mănîncă moluile și rugina, unde vi-o sapă furii și vi-o răpesc, ci ve adunați comoară în ceriu (adecă : faceți fundăciuni

pe'ntru bisérici, pe'ntru scoale, pe'ntru acædémie de drepturi, sære de carea sînteți periti, și nu væ mai puteți apæra de apûnera totalæ ! pe'ntru studinții cîi cu lælin'te, dar sære mijloace, pe'ntru Reunionile și Asotizæciunile cele ce se infînleaðæ spre înæintarea culturai relegioase, morale, naciunale, scințiale, spre fericirea voastræ și spre mærirea lui Dumneđæu pre'n faptele voastre !) Cæci numai atunci comoara voastræ nu vi-o mænîca mai mult neci molitile, neci rugina, numai atunci nu vi-o mai pot neci sæpá neci ræpi furii !

„Cell ce are urechi de auđit, sæ auđæ și sæ înleleagæ; și cine are sűflet în sine și inimæ de simlit, sa simtæ și sæ lucrede !“

Aronu Pumnulu.

58. Alaiulu unni cersitoriu.

Poporu faceti locu !—Trece unu calatoriu !

Unu sfesnicu înainte si-unu preotu dupa densulu.
De seraci se duce unu tristu cosciugu de lemnu.

Infasiuratu in trentie unu corpu este intr'ensulu,
Lacriime séu doliu tristarea nu insemnu,

Cei mari ve plecati; trece-unu cersitoriu !

Bogatiloru, locu ! Trece unu calatoriu !

Acelu cersitoriu, care chiaru eri nu aveá pâne,
Clopotulu resuna, ca la ajunsu la portu :

I-a incetatu dórerea si grij'a pentru mæne,
Regii 'su d'opotriva cu cersitoriuulu mortu.

Stati Tiari si Cesari, trece-unu cersitoriu !

Locu, locu, suverani ! Trece unu calatoriu !
 Tieràn'a -i se depune in urn'a veciniciei,
 Unde conchieranii p'a loru o au depusu,
 Si vermii putrejunei dau pânteci lacomieii, —
 Sufletele tóte se vedu acolo susu . . .
 Indereptu bogati. trece-unu cersitoriu !

Stapàniloru locu ! Trece-unu calatoriu !
 Ve trageți, plecati capulu, gatitive-a respunde,
 Creatoriu-asculta pre cersitoriulu mortu ;
 Din câte. a trasu aicea nimicu nu se ascunde ;—
 Greu voru se respunda acei ce griji nu portu !
 Tiraniloru locu ! trece-unu cersitoriu !

Cesaru Bolliacu.

60. Câlile Provedintiei.

Eu-istoriseza poetulu germanu Hans Sachs —,
 meditamu odata sér'a nainte de adormitu asupr'a
 căliloru Provedintiei, si apoi vedui nóptea visulu
 urmatoriu. —

Me retacisem, pare-ca, intr'unu codru intune-
 cosu, si nu scieamu, pe unde se esu. Cereamu aju-
 toriu. Atunci me intempinà unu sotiu, care dîcea,
 ca elu este unu ângeru alu lui Domnedieu, tramisu
 spre a-mi aretá mie călile Provedintiei. Acel'a me
 scóse din codru si me duse la o ospetaria, unde
 ospetariulu ne priimî fórte bine, dîcendu, ca astadi
 are o dî buna ; căci inimicu lui s'aru fi impacatu
 cu densulu si dreptu amanetu alu impacarei i aru
 li daruitu unu pacharu de argintu pe dinlauntru au-

ritu. Cându esramu de aci, ângerulu i furà pacharulu. Eu me maniai, dar elu dîse: „Taci sî veneréza călile Provedintiei!“

Tacni, sî ajunseramu la o casa, unde domnulu celu de totu reu ne superà in tôte modurile. De acolo plecaramu curendu, sî la despartire ângerulu dăruî pacharulu celu minunatu omului cestui de nimic'a. Eu lu mustrai, me maniai; dar elu dîse: „Taci sî veneréza călile Provedintiei!“

Acum ajunseramu la unu omu, într' a cărui casa domniá seraci'a sî necasulu. Acest'a erá omi bunu, dar prin nenorociri perduse averea sea. Preste o septemâna erá se-i iee cas'a. Cându esramu, ângerulu i aprinse cas'a deasupra capului. Eu me maniai. Dar ângerulu dîse a trei'a óra: „Taci sî veneréza călile Provedintiei!“

In fine ajunseramu la unu omu, care aveá tóta bucuri'a sea in uniculu fiiulu seu, unu baiatu cá o flóre. Angerulu dîse la plecare, ca nu scie calea. Domnulu casei ne dete pre fiiulu seu calauzu, sî ângerulu — lu inecá in riulu, ce curgeá pe aci. „Ha!“ — strigai eu, — „nici unu pasu nu mai mergu cu tine! Diavolu credu ca esti, dar ângeru nu!“

Atunci lu incungiurá stralucire cerésca, si elu dîse: Numai nebunii cartescu asupr'a celui Eternu! Pacharulu a fostu otravitu, de aceea s'a luat de la celu bunu spre mantuirea lui, sî s'a datu celui reu

spre perire. Sub cenusa casei sele va aflá celu nenorocitu o comóra, si ard-rea lu va face avutu si fericitu. Baiatul celu resfetiatu aru fi omoritu, de aru fi mai traitu, pre tata - seu si pre muma-sea. Elu dar trebú se móra pentru binele parintíloru si alu omenimei.“ — Tacendu si adorandu venerati moritoriloru cãile Provedíntiei!

Dupa Hans Sachs.

60. Rogaciune.

*„Ajutoriulu meu dela Domnulu,
Celu ce a facutu cerulu si pamentulu.“*

1. Atotu potinte Dómne, Parinte, Creatóre,
Ce-ai disu numai cu vorb'a se fia santulu sóre,
Ce lumea din nimic'a se fia-ai demandatu!
Privesce din 'naltíme spre noi cu indurare,
Tramite mintiei nóstre cerésca lumínare,
Cà se potemu pricepe, càtu esti de minunatu!
2. A Ta intielepciune nu are marginire:
Cerésca-Ti indurare ne-a scosu dela perire,
A mantuirei cale Tu, Dómne, ni-ai deschisu;
Deschide mintea nóstra si-acum prea indurate,
Cà se potemu purcede pre cãli adeverate . . . ,
Si càndu-va se ajungemu la Tine 'n paradisu!
3. Tu ni-ai promis, cà unde vomu fi adunati doi,
In numele Teu, Dómne, vei fi si Tu 'ntre noi,
Si cà ne vei conduce, ne vei pazi de reu;
Tramite-ne si-acum-a din ceru a Tale daruri,
Condú-ne 'ntr'a vietiei prea periculóse valuri,
Prin Spiritulu Teu celu Sántu, prea bune Domnedieu!

4. Tu, celu ce pre poporul alesu dela sclavia
L'ai mantuitu, suflându-i virtute sî taria,
Din ceru manna 'n pustia i-ai datu de nutri-
mentu ;
Infrânge sî-ale năstre catusi inferecate,
Ce, vai! ne stringu, ne leaga de negrele pecate,
Tramite-ne sî noue alu Teu spiritu prea sântu.
5. Tu, Christe adorate! cerescu Mantuitoré!
Tu ai plantatu in lume credintia sî amóre,
Sî-ai dîsu : Intr'o sperantia toti ómenii se fia!
Acea credintia sânta sî 'n noi o intaresce,
Sperantia sî amóre in peptu-ne sadesco,
Tramite 'ntre noi Dómnne, cerésc'a armonia!

Georgiu Marchisii.

61. Iubirea (dragostea) crestinésca.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

1. De ашѣ грѣи дп лимѣ оменесчї шї дпцдересчї,
еар драгосте нѣ амѣ, фѣкѣтѣ-м'амѣ ка писче
арѣтъ свѣптоаре шї кимвалѣ ресвѣкторїѣ.
2. Шї де амѣ авѣ пророчїѣ, шї де амѣ счї тóте
таїнеле шї тóгѣ счїица, шї де амѣ авѣ тóгѣ
кредїица, кѣтѣ съ мѣтѣ шї мѣнцїї, еар дра-
госте нѣ амѣ, нїмїка нѣ сїптѣ;
3. Шї де амѣ дппѣрцї тóгѣ авѣцїа теа, шї амѣ
да трѣпѣл мѣѣ съ-лѣ арѣѣ, еар драгосте нѣ
амѣ, нїчї знѣ фолосѣ нѣ-мї есте.
4. Драгостеа дпдѣлѣнѣ рѣдѣѣ, се мїлостївесче,
драгостеа нѣ писѣвесче, драгостеа нѣ се дп-
дѣрѣтнчесче, нѣ се трѣфесче;
5. Нѣ се пóртѣ кѣ деквїицѣ, нѣ кѣтѣ але сале,
нѣ се дпгѣрїтѣ, нѣ гѣндесче рѣмѣ;

6. Нѹ се вѣкѣрь де педрептате, чї се вѣкѣрь де адеверѣ ;
7. Тóте ле сѣфере, тóте ле креде, тóте ле пѣдѣждѣіесче, тóте ле равдѣ ;
8. Драгостеа нїчї одатѣ нѣ каде, тѣкар пророчіле де ворѣ ліпсі, тѣкар літѣіле де ворѣ дичета, тѣкар сїіпца де се ва стрїка.
9. Кѣ де о парте кѣпóсчешї шї де о парте оро-рочїтѣ ;
10. Еар кѣндѣ ва венї чеа десевѣршїтѣ, атѣнчї чеа де о парте ва дичета.
11. Кѣндѣ ератѣ прѣнкѣ, ка влѣ прѣнкѣ грѣіамѣ. ка влѣ прѣнкѣ гѣндіамѣ, ка влѣ прѣнкѣ кѣцетамѣ; еарѣ дѣкѣ м'амѣ фѣкѣтѣ бѣрватѣ, амѣ лѣпедатѣ челе прѣнчесчї.
12. Кѣ ведешѣ акѣм ка прїп оглїндѣ дї гѣчїтѣрь еарѣ атѣнчї фацѣ кѣтрѣ фацѣ; акѣм кѣпоскї дїп парте, еар атѣнчї воїѣ кѣпóсче, прекѣп амѣ фостѣ шї кѣпоскѣтѣ.
13. Шї акѣм ретѣне кредїпца, пѣдѣждеа, драгостеа, ачестеа треї; еарѣ маї маре дїнтре ачестеа есте драгостеа.

*Apost. Pavelu in epist. I.
càtra Corintheni.*

